

2003 - 2002

האגודה לזכויות האזרח בישראל

Association for Civil Rights in Israel

جمعية حقوق المواطن في إسرائيل

האגודה לזכויות האזרח בישראל

ת"ד 35401, ירושלים 91352

טל: 02-6521218, פקס: 02-6521219

דואר אלקטרוני: mail@acri.org.il

אתר אינטרנט: www.acri.org.il

כתיבה: טל דהן ונעמה ישובי

עריכת הלשון: מאירה שר

עיצוב: סטפני ורותי עיצוב

תודה

לפרופ' שמעון זבדבנק על עזרתו; לרוני סומק

על הרשות להשתמש בשיר "קו העני"

ולצלמים שהתרמו את תמונותיהם.

- **הזכות לשוויון**
- **הזכות לקיום בכבוד**
- **הזכות לביריאות**
- **הזכות לחינוך**
- **הזכות לקורת גג**
- **הזכות להליך הוגן**
- **חופש התנועה**
- **חופש הביטוי**
- **חופש המידע**
- **הזכות לפרטיות**
- **חופש הדת והמצוון**

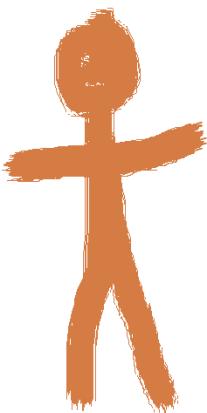
**"אם זכויות האישיות של הפרט מופרות בתקופה שבה נפש האדם מודעת היטב
לחסיבותן ולקודשתן של הזכויות האלו, הפגיעה מוגבלת לאותו פרט שזכויותיו
הופרו; אבל להפר את זכויות הפרט בימינו, משמע להשחית את אורותות האומה
ולסכן את הקהילה כולה, כי עצם מושג הזכות מסווג זה מתעדער ואובד".**

אלקסיס דה טוקוויל

"היכן, אחרי הכל, מתחילה הצורך בזכויות אדם? בנסיבות קטנים, קרוב לבית".

אלינור רוזוולט

תּוֹכֵן הַשְׁנִינִים

3

- 4 האנודה לזכויות האזרח - כי לא כל הזכויות שמורות
- 6 קיומ בគוד
- 9 קורת גג
- 10 לביראות
- 12 להזדקן בគוד
- 14 הזכות לשוויון
- 17 שוויון לאזרחי ישראל העربים
- 24 חופש הביטוי וההפגנה
- 28 זכויות מאחוריו טורג ובריה
- 30 זכויות האדם בשטחים הכבושים
- 34 חופש המידע והזכות לפרטיות
- 35 הילך הוגן
- 35 אשפוז פסיכיאטרי כמי
- 37 חופש הדת והמצוין
- 38 אזרחות ותושבות
- 41 מהגרי עבדה
- 44 חינוך לזכויות האדם
- 46 לרשوت הציבור

האגודה לזכויות האזרח - כ' לא כל הזכות שמורות

בכל משטר, גם במשטר דמוקרטי, יש צורך בגורמים, שיעמדו על משמר זכויות האדם ויהיו משוחזרים מזיקה לשלטון ולAINטראנסים שונים. במדינת ישראל צריך זה לקבל משנה חשיבות, שכן בהעדר חוקה כתובה או "כתב זכויות" מחייב, המתח בין שיקולי ביטחון המדינה לבין זכויות האדם דוחק לא פעם את זכויות האדם והאזורת בישראל לكرן זויות. פרטימ וקבוצות בחברה הישראלית אינם נהנים משווין זכויות מלא ואך נתנוים לאפליה ממוסדת, עקבית ומתרשחת.

האגודה לזכויות האזרח בישראל הוקמה בשנת 1972 כגוף בלתי מפלגתי ובلتוי, שמטרתו הגנה על זכויות האדם והאזורת בישראל ובשטחים הכבושים. את חזונם השתיינו מייסדי האגודה על העקרונות והזכויות, שהזחירו בהכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם ובמגילת העצמאות. כיום האגודה לזכויות האזרח היא ארגון זכויות האדם הגדול והמוביל בישראל, והיחיד העוסק בכל קשת זכויות האדם: מהזכות לח חיים ועד לחופש המידע, מהזכות לחינוך ועד לחופש הביתי. האגודה פועלת להגנת זכויותיהם של יחידים ושל מגדלים שונים באוכלוסייה - נשים ונברים, דתיים וחילוניים, יהודים וערבים, בעלי דעתות פוליטיות מהימן ומן השמאלי, מובטלים, עובדים זרים ועוד.

מחלקות - המחלקה המשפטית, מחלקה החינוך והמחלקה לפעולות ציבורית והסברת ושלושה משרדים: בירושלים, בתל-אביב ובחיפה. אחת לשנתיים חברי האגודה בוחרים

במערכת החינוך העברית והערבית, באמצעות השתלמות וסדנאות, הוצאה לאור של פרטומים עיוניים וחינוכיים וקידום יוזמות, שתכליתן ההכרה בחשיבותן של זכויות האדם

האגודה פועלת בכמה מישורים במטרה לשנות מדיניות או לגרום לתקדים משפטי, ולשפך את זכויות האדם והזרח של בני-אדם רבים ככל האפשר: **במישור המשפטי**

הנהלה בת כ-13 חברים, ביניהם אנשי מרכזים מתחומי התרבות, המשפט, החינוך והאקדמיה, הממלאים את התפקיד בהتمכבות. הנהלה מתכנסת אחת לחודש, מקבלת החלטות לגבי עמדות עקרוניות בסוגיות שעלה סדר היום, ומאשרת את תכנית העבודה של האגודה ואת תקציב פעילותה.

האגודה לזכויות האזרח בישראל עצמאית לחילוץ בפועלותיה, כל משאביה הכספיים מקורים בדמי חברות ותרומות מהארץ ומהעולם והוא אינה מקבלת מימון מפלגותיהם או ממשלתיים.

נכיסים חיו לכל חברה דמוקרטי. דגש מיוחד מושם באגודה על פעילות חינוכית בקרב עובדים סוציאליים וקהילה, בקרב כוחות הביטחון (צבא, משטרת, שב"ס, מג"ב), ובקרב מובלי החלטות בראשיות המדינה וברשות המקומות. לצד פעילות אליה האגודה מטפלת באלו פניות, המגיעות ישירות מהציבור באמצעות "הקו החם לזכויות האדם" - קו טלפוני עבור אנשים שזכויותיהם הופרעו.

האגודה לזכויות האזרח היא ארגון חברים (עמותה), הפועל באמצעות צוות מקצועי קבוע שבו כארבעים אישת ואיש, בשלוש

האגודה מביאה מקרים עקרוניים ותקדימיים של הפרת זכויות בפני הערכות השיפוטיות השונות, רובם בפני בית-המשפט העליון. האגודה יוזמת הצעות חוק, שתכליתן קידום והגנה על זכויות אדם ואזרח, ופועלת בקרב קובעי מדיניות כדי להביאו לשינוי מדיניות. **במישור הציבורי** האגודה מפרשת דוחות על זכויות האדם, מגישה אותם לנורמים האחראים הרלוונטיים וליצבור הרחב, ומקיימת פעילות הסברה ודוברות באמצעות מרכז מידע, פרסום, אתר אינטרנט וכיוצא כן. **במישור החינוכי** האגודה פועלת

לְסִינִיטָרִיאַתּוֹת . מְדִינִית .

קִיּוֹם בְּכָבֵוד

בעשור האחרון, וביתר שאת בשנותים האחרונות, הממשלה מרכזת מתוכנו את המושג "מדינה רוחה" ופועלת בדרך המחזקת את החזקים. השינוי בגין משקל את ההבדל בין תפיסה של מחויבות ליכוי חברתיות, שככל אזרח ותושב זכאי להן, לא פחות מהזכויות האזרחיות והפוליטיות - בין התפיסה, שלפיה השלטון מעניק חסדים לעניים, לפי יכולתו ורצונו. במקרים אחדות - הממשלה, המעדיפה את רוחוי המעתים על פני רוחות הרבים, הופכת את השירותים החברתיים מזכות לחסד. סדרת חוקים שנחקקו בשנותים האחרונות כרסמנו ושחקנו מערך סיוע ממשלתי רחב היקף, שנועד להבטיח תנאי קיום בכבוד לכל, ומימוש סביר של הזכות לבリアות ושל הזכות לחינוך, גם למי שאין אינה משגת.

האגודה לזכויות האזרח בישראל פועלת, לבדה ובשותף עם ארגונים עמיתים, בניסיון לבلوم צעדים חריגיים אלה של הממשלה ולמנוע פגיעה בלתי מוצדקת בקבוצות המוחלשות בחברה.

קו העני / רוני סומק

אפשר אפשר למתרן קוilonmr: מתקתינו העני.

הגהו פלחם שבסביבה אף גלים

נעה נעה

ומיזמים בצלמת קטעה

על מפת הארץ.

באיר, אף יונם במעט פצעה

לצליל הפעמן שביר הנפט בעגלה האגדה,

והיה גם קול הבקיחה של מגפי הגומי באדמה הביצית.

הייתי לך, ביתן שקראו לך צrif,

בשכאה שאמרך עלייה מעברה.

קו היחיד שראייתי היה קו הפקיד מתקתינו הפל נראה

ענין.

יוסף פדלון, יליד 1950, גrown ואב לארכעה, היה בעבר בעלן של מפעל טקסטיל, אך נאלץ לסגור אותו לאחר שנקלע לבעיות כלכליות. לאחר סגירת המפעל עסוק פדלון ביבוא, במכירות ובשיווק, בחולקת עיתונים, בעבודה בכית קפה, ובמכוונת - יומם יום, ממש שנים ארוכות, ובמשך רב מbijתו. עד שבסנת 2000 פוטר ממוקם העבודה האחרון שבו עבד, ומואז לא הצליח למצוא פרנסה. בכל מקומות העבודה, שהליהם פנה בעצמו על סמך מודעות, או הופנה מטעם לשכת התעסוקה - סיירבו לקבלו לעובודה בטענה שהוא מבוגר מדי.

לאחר פיטורי, פנה ללשכת התעסוקה, וקיביל דמי אבטלה עד נובמבר 2001. בתום תקופת האכאות שלו לדמי אבטלה העדיף פדלון שלא לבקש גמלת הבטחת הכנסתה, אולם לאחר חצי שנה, שבה ניסה שוב את כוחו בעסקים, ללא הצלחה, פנה למוסד לביטוח לאומי. הוא הוכר כזאי לגמלת הבטחת הכנסתה והחל לקבל ביולי 2002 גמלאה חודשית בסך 1,587 ש"ח, שהיתה הכנסתו היחידה: אין לו נכסים, אין לו בית משלה וממן רב התגורר אצל קרוביים ואצל חבר.

7
את הגמלאה הצנעה זו החליטה הכנסתת לקצץ. בחוק ההסדרים לשנת 2003 קוצצו גמלאות הבטחת הכנסתה של הביטוח הלאומי, שהן הכליל הממרכזי להבטחת קיום מינימלי בכבוד. ההחלטה על הקיצוץ, בשיעור של יותר מ-600 ש"ח בממוצע למשפחה, התקבלה ללא דיון מעמיק וכן שבדק אם מקבל הגמלאות יכול להתקיים בכבוד לאחר צעד זה. הקיצוץ חל על כל הזכאים, ללא הבחנה בין מי שיש לו פוטנציאל תעסוקה למי שאין לו פוטנציאל זהה, כגון אנשי עם מוגבלות רפואי מסויימת, או אנשים מבוגרים יחסית, כמו יוסף פדלון.

האגודה לזכויות האזרח בישראל והתנוועה למלחמה בעורו לבג"ץ בדרישה לבטל את הקיצוץ. בדיון בbag"ץ הוכיחו נציגי המדינה בذכות לקיומ מינימלי בכבוד אך טענו כי הקיצוץ הנוכחי אינו יורך מתחת למינימום זה. יחד עם זאת, נציגי המדינה הודיעו כי אין להם אומדן לגבי המינימום הדרוש למחיה בכבוד. הארגונים הגיעו לבג"ץ חוות דעת מקצועיות שמהן עולה, כי המדינה עצמה כבר הגירה בעבר את סך המינימום לקיום בכבוד, וכי על-פי הקריטריונים של המדינה עצמה, רמת הקצבאות יורדת מתחת למספר המינימום. העתירה תלוה ועומדת.

שלילת זכויות ללא הצדקה

ד', אישת מצפון הארץ, שלא סימה בית-ספר יסודי, פוטרה מעבודתה בעקבות סגירת המתפירה, שבה עבדה, וננתה לשלכת התעסוקה באזרה מגורייה. שם הפגנו אותה פעמים לקורסי הקשרה מקצועית שהדרישות בהם היו מעל ומעבר לכישורייה. לא זו בלבד שהופננה לקורסים שמראש היה ברור שלא תתקבל אליהם אלא שהיא נשלחה לקורסים שהתקיימו רחוק ממוקומם מגורייה, והחל בשעת בוקר מוקדמת, כך שהיא ברור שלא תוכל להגיע בזמן.

לآخر שלא התקבלה לקורסים אלה, שמלכתהila לא התאימו לכישורייה, רשם אותה שירות התעסוקה כ"סרבנית בעובדה", ונשללה ממנה הזכאות למילת הבחתה הכנסה.

האגודה לזכויות האזרח ערערה בשם ד' לבית הדין לעובדה בנצרת. בערעור צינה נציגת האגודה כי זהו מקרה אחד מרבים, דבר שמעלה חשד למدينיות מכוונת של שירות התעסוקה. כחודשיים לאחר הגשת הערעור הודיעו שירות התעסוקה לבית הדין לעובדה כי הוא מסכים לקבל את הערעור ולבטל את הגדרתה של האישה כ"סרבנית בעובדה". בית הדין נתן להודעה זו תוקף של פסק דין.

ג

ג

רָתָה

ח

לְאַיִלְמָה יִשְׁלֹם ?

עד עתה כ-16,000 משפחות את הדיורות שבוחן התגورو. ההכנסה ממכירת הדיורות הייתה אמורה להצטבר בקרן מיוחדת שתממן חידוש של מלאי הדיורות הציבוריות, אולם רוב הכספי לא הגיע לעדוזו אלא הועבר לחברת עמידgor, בשל הסכם שערורייתי עם האוצר, שהבטיחה לחברה פיצוי עתק על מכירת הדיורות. הסכם זה מנוגד לכללי מינהל תקין, פוגע קשות באינטרס הציבורי ומונע מאלפי אדרחים למש את זכותם לדיר. דוח מבחן המדינה מאפריל 2003 מתח ביקורת חריפה על פעולות הממשלה בעניין זה.

פורום הדיור הציבורי פנה לראש הממשלה, בתביעה לבטל את החוזה ולפעול להחזרת 900 מיליון ש' לקופת המדינה לשם הקמתה של קרן הדיור הציבורי.

בשנים האחרונות פעלה האגודה לזכויות האזרח בפורום הדיור הציבורי, שהקימה בשנת 1991 קבוצת ארגוני שטח, בעזרת שטייל (שירותי תמייה ויעוץ לארגונים). הפורום מאבק לקידומו של חוק הדיור הציבורי, במטרה לאפשר לדייר הדיור הציבורי לרכוש את הדיורות שבוחן התגورو. המאבק הוכתר בהצלחה בשנת 1998, כשהכנסת קיבלה את החוק, אולם זה הוקפא מיד בחוק ההסדרים, וב ספטמבר 2003 בוטל כליל, צעד נוסף במגמה להתנער ממחייבותה של המדינה לרווחתם ולזכויותיהם של אזרחייה.

משרד השיכון מפעיל, זה כחמש שנים, "מצעים" המאפשרים רכישה של דירות הדיור הציבורי, בתנאים טוביים פחות מ אלה שנקבעו בחוק המקורי. במסגרת מצעים אלה רכשו

LIBRARY

בריאות זמינה

בינוי 2000 עתרה האגודה לזכויות האזרח לבג"ץ נגד משרד הבריאות וקופות החולים בדרישה להקים מרפאות ביישובים בודאיים בלתי-מוסכרים בגין ההתקדימות בעניין זה נמשכת זהה לעמלה משולש שנים. במהלך התchingיבת המדינה להקים שמונה מרפאות אך בפועל הקימה שלוש בלבד. האגודה ממשיכה לעקוב אחר ההתקדמות ולפעול בדרכים משפטיות וציבוריות להבטחת שירות בריאות זמינים לאוכלוסייה הבודאית בגין.

מוחשית את חייהם של חולמים רבים, ופגעה פגיעה קשה בזכותם לביריאות ובזכותם לחים ולהגנה על שלמות הגוף. ההחלטה פגעה גם בזכות לשווון, שכן היא הפלטה בין חולמים במחלות קשות מסוימות שונות, שהתרומות להן הוכלו בסל הבריאות רק חלקן.

בפברואר 2003 עתרו האגודה לזכויות האזרח, ההסתדרות הרפואית בישראל וארגון צ.ב.י. (צרכני בריאות ישראל) לבג"ץ נגד ההחלטה, באמצעות התכנית לזכויות אדם בפקולטה למשפטים אוניברסיטת תל-אביב. בעקבות העתירה החליטה הממשלה להקצות כסף לשם הרחבתו של סל הבריאות. בין היתר הוקצו 2 מיליון ש"ח עבור הרחבת התהוויה של קבוצה, התווגה שהציגה את ח"י ספקטור. אבל הסכם שהוקצה, 20 מיליון ש"ח בלבד, כמוות כתיפה בים. הוא רחוק מלהבות ולו על צורכי הבריאות הבסיסיים ביותר.

אסטר ספקטור היה אם לארכעה, אחות במקצועה, העובדת זה כשלושים וחמש שנים בkopft cholim הכללית וכיום היא סגנית מנהלת בבית חולים לקשיים. במרס 2002 אובחנה ספקטור כסובלת מלימפומהNON-הודג'קין אגרסיבית, שפגעה במוח העצבים ובכל הכלונות בגופה. היא מוקהה לתרופה בשם **טְבָטָרָה**, שהוכח כי סיקויה להשיג תוצאות טובות עלולים בשיעור ייכר על סיקויה של **כימותרפי** ורגילה, אלא שתרופה זו הייתה מאושרת בסל הבריאות רק לסטוגים קלים יותר של לימפומה. ספקטור נאלצה לשלם מכיסה הפרטיא בין 80,000-100,000 ש"ח לרכישת התווגה ובתוך חודשים אחדים מתההה. במסגרת התכנית הכלכלית החליטה הממשלה שלא לכטס בשנת 2003 את הוועדה הציבורית להרחבת של סל הבריאות ולא לדון כלל בהרחבתו של סל הבריאות. החלטה זו העמידה בסכנה

ל ה צ ד ק נ ב כ ב א ד

"בצערותי סבור היתי
כי אין חשיבות נודעת אלא לכסף.
עתה, לכטזקנת;
ידע עני כי אמת הדבר".
אוסקר וילך

האגודה לזכויות האזרח בישראל עתירה לבג"ץ
נגד הקיצוץ בקצבאות הזקנה, במשותף עם
ארגוני אחרים. בעתרה, שהוגשה באמצעות
התכנית למשפט ורוחה בפקולטה למשפטים
באוניברסיטת תל-אביב, טענו העותרים כי
הקפאת הקצבאות וכיוצצן פוגעים בזכויות אדם
ביסיות, המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם
וחירותו, כגון הזכות לכבוד, הזכות לתנאי מחייה
מיינמליים, הזכות לבייחון טובי זכות הקניין.
העתירה תלויה ועומדת.

החברה המודרנית, שהשכילה להאריך את
תוחלת החיים באמצעות טכנולוגיים, לא משכילה
לכבד את קשיישיה. רוב האזרחים הקשיישים
השתתפו בכלכלה של ישראל במשך שנים
והפרישו מדי חדש בחודשו תשלומים למוסד
לביטוח לאומי, כדי להבטיח לעצם שיעור סביר
של גמול זקנה בהגעים לגיל פרישה. על אף
תרומותם, הקשיישים הם אחת מקבוצות
האוכלוסייה החלה ביותר בגין מבחינה פוליטית
והם בין הראשונים להיפגע מקיצוצים תקציביים,
אשר לא פעם גוזרים עליהם חיים של מחסור
והשפלה.

בשנתיים האחרונות נחתו על ראשיו הקשיישים
במדינה קיצוצים ונדרות בזה אחר זה: קוצצו
קצבאות הזקנה של הביטוח הלאומי, שיעור הוקפה
ושונה אופן ההצמדה שלהן; הוקפה גם השלמה
ההכנסה לאלה מן הקשיישים הזכאים לה, וממש
בימים אלה הודיעה הממשלה על כוונתה להביא
להעלאה ל-67 של גיל הפרישה מעובודה לנשים
ולגברים כאחד (העלאה של שבע שנים לנשים
ושנתים לגברים), ולדוחות את מועד תחילת
הזכאות למילת הזקנה.

קו חם לפניות של קשיישים
באגודה לזכויות האזרח פועל קו טלפון לפניות שי

דִּירְ בָּזָן צַיבּוֹרִי

הדירות המוגן הציבורי הוא מסגרת מגורים, המותאמת לצורכיهم של זקנים ממכינות של איכזר הדירות, בטיחות, הגנה ועוד. ביום אין מסגרת משפטית מחייבת, הקובעת אמות מידת לתנאים הфизיים בסוג דירות זה וلتנאי הקבלה אליו. על כן, כל חברת משלחת קובעת כללים משללה. האגודה לזכויות הדיור הicina והגישה, בשיתוף עם השירות lokn במשרד הרווחה, הצעת תקנות (במסגרת חוק הפיקוח על מעונות לקשיים, התשכ"ה-1965) להסדר מגורים זה של קשיים. הצעת התקנות אמורה לקבע סטנדרטים (מינימליים) מחייבים בתחוםים כגון: גודל יחידת הדיור וציזה; גודל השטח הציבורי; תאורה ובטיחות; שירותים בסיסיים; תנאי קבלת; זכויות וחובות הדיירים והעובדים, דרכי ההתקשרות בין המוען לבין הדייר (הפסדים), ועוד. ההצעה נבדקה עתה במשרד המשפטים.

בהעדך קרייטריונים מחייבים לקבללה לדיר מוקן לקשיים קורה לא פעם שפניות של מבקשים להתקבל לאחת מסגרות הדיור המוגן הציבורי מוחחות ללא הסבר ובהלכים שאינם תואמים מידת של שירותי ציבור. ד', תושבת חיפה, עולה ותיקה מרוסיה, פנסונרית חיה בלבד, התגוררה בדירה של אחת מחברות השיכון הציבורי בשכר-דירה נמוך. בתגובה האחורה היידדרה איות החיים באחור מגורייה. ד', פנתה לחברת המשכנת וביקשה מוחברה להטייר את דירתה הנוכחית בדירה מוגן, שם איות החיים טוביה יותר, שכר הדירה נמוך יותר, ובמיוחד – שם תהיה בקרבת אנשים בני גילה. הבקשה נדחתה בלי נימוק. היא פנתה שוב, ושוב נדחתה, גם הפעם – ללא הסבר. ד', פנתה לאגודה לזכויות הדיור בבקשתה לבקר מודיע עליה. האגודה ניהלה התכתבות ממושכת עם החברה המשכנת, שבסיום התקבלה ד' לדיר מוקן ציבור.

זכויות נכדים קשיים

מי שאטרע מזלו להיות בכלה לאחר הגיעו לגיל 60 (נשים) ו-65 (גברים) אינו יכול, לפי המצב המשפטי הקיים, להיות מוכר בכלה בשל הנוגע לזכויות הקשורות לניצות: זכויות חניה והנחה ממיסים ברכישת מכונית. האגודה לזכויות הדיור הchallenge לתקן החוק בעניין זכויות חניה וnochna אפשרויות פעולה בעניין זכויות כספיות של נכים קשיים.

הזכות לשווון

קיצוץ ואפליה

בחדש יוני 2002 קיבלת הכנסת את חוק תכנית החירות הכלכלית, והחליטה לקטץ את קצבאות הילדיים שמשלים הביטוח הלאומי. ההחלטה פגעה בכל הילדיים בארץ ובהוריהם, אך היא לא חלה על כולם באופן שוויוני: הכנסת קבעה שקצבאות הילדיים שמקבלות משפחות שהן ההורים והאחים לא שירתו בביטחון יקוצצו ב-24%, לעומת 4% שיקוצצו מקצבאותיהם של מי שהוריהם או אחיהם שירתו שירות ביטחוני.

האגודה לזכויות האזרח עתרה לבג"ץ, יחד עם ארגונים אחרים, בדרישה לבטל את הסעיף בחוק תכנית החירות הכלכלית, שהנתנה את שיעור קצבאות הילדיים בשירות ביטחוני.

בעתירה נטען, כי החוק החדש מפלה ילדים שהוריהם או אחיהם לא שירתו שירות ביטחוני (רובם ערבים והיתר – אנשים עם מוגבלויות, חרדים ועולים חדשים), ובכך פוגע בזכותו של הילדיים לכבוד וזכות לשוויון. קיצוץ מפלה כזה, הודגש בעתירה, פוגע דוקא במשפחות שהן רמתם מינית, מגדר, ובעיקר – על רקע גיל, מוגבלות, מוצא, נטייה מינית, מגדר, ובעיקר – על רקע לאומי. האגודה לזכויות האזרח פועלת בנסיבות נגד אפליה בכל תחומי החיים, הן בידי רשויות המדינה והן בידי גופים פרטיים.

החינוך נמוכה, וצפיו לדרדר חלק מהילדים במשפחות אלה אל מתחת לקו העוני. בעקבות העתירה – ועתירות אחרות שהוגשו נגד הקיצוץ המפלה – נסוגה המדינה מההחלטה להתנות את שיעור קצבאות הילדיים בשירות ביטחוני של הוריהם, החוק בוטל והקיצוץ בקצבאות הילדיים הוחל באופן אחד על כל המשפחה, ללא אפליה.

לכל בני האדם זכות לשוויון בפניו ולגננה שווה של החוק; חובתה של מדינה דמוקרטית לאסור אפליה עליידי החקוק ולהעניק לכל בני האדם הגנה שווה ויעילה מפני אפליה. אף על פי כן, עד היום לא עיגנה מדינת ישראל בחוק את הזכות לשוויון ועודין נמצאות בישראל קדומות ואפליה על רקע גיל, מוגבלות, מוצא, נטייה מינית, מגדר, ובעיקר – על רקע לאומי. האגודה לזכויות האזרח פועלת בנסיבות נגד אפליה בכל תחומי החיים, הן בידי רשויות המדינה והן בידי גופים פרטיים.

אדם ואדמה

בשנות התשעים הנהיג מנהל מקרקעי ישראל מדיניות חדשה לבני קרקעות חקלאיות שייעודן שוגה, ובכע כי הפיזי למחזק בקרקע צו ינתן לפי השווי המדי"ני שלה ולא לפי השווי החקלאי, כפי שהיה עד אז. חלוקת משאבי הציבור למטרות מצומצם של חקלאים פוגעת בצד החקלאי ובזכות לשווין. בשנת 2002 קיבל בג"ץ עתירה שהגישה הקשת הדמוקרטיבית המזרחתית נגד החלטות מינהל מקרקעי ישראל בעניין זה. בג"ץ קבע כי החלטות בטלות, וכי מצד ההחלטה החדשניות שיחלפו אותן יש לקבוע הוראות מעבר, אשר יחולו אך ורק על עסקאות אשר נמצאות בשלבי מימוש מתקדמים.

אולם משנבסחו הוראות המעבר הללו, התברר כי הן מרווחות את החלטת בג"ץ מתוכנה. האגודה לחייבת האזרח הביאה את עמדתה יחד עם הקשת הדמוקרטיבית המזרחתית בפni ועדת נספים, שכנה את הוראות המעבר. פורום הקרקעוט – שבו חברים הארגונים: הקשת הדמוקרטיבית המזרחתית, האגודה לחייבת האזרח, "אדם טبع ודין" ו"במקום" – מתכוונים למען זכויות תכנון – ניהל מקרקעין וג'על-פי-כן, הוראות המעבר שאישר המינהל הכשריו באופן גורף את רוב העסקאות שהוחל בקידומן, וכן העניקו הטבות מפלגות ובכלי מוצדקות למטרות צר על חשבון יתר הציבור.

ב يول 2003 עתרו ארבעו פורום הקרקעוט לבג"ץ נגד הוראות המעבר. המדינה הת呼应תה כי ההוראות לא יכנסו לתוקף עד לסיום הדיון בעטירה. בעקבות העטירה גובשו הוראות מעבר חדשות.

הטבענו חותם

חוק לאיסור אפליה במוצרים בשירותים ובכינסה למקומות ציבוריים

בעקבות יוזמה של האגודה נחקק חוק לאיסור אפליה במוצרים, בשירותים ובכינסה למקומות ציבוריים. החוק בא להגדיל עם תופעת האפליה, הפגיעה באנשים, בין היתר על רקע מוצאם, מינם או דתם, ומונעת מהם את האפשרות להנחות ממוצרים, שירותיים ומתקומות הפתוחים לציבור הרחב. על-פי חוק זה, אפליה כזו היא עבירה פלילית ומקרה לנפגע ממנה את הזכות לתחזוק פיצויים. (2000)

"אל תהיה טיפש, דוד:

כל מלאה בספרים האלה

קובעת בצורה מדעית

שאין אנשים נחותים".

"כך כתוב שם?"

חזקתי בבו,

"או מי, סאל,

מי משנינו הטיפשי?

אתה מאמין בכתב שכתוב

"ולא רואה מה שקיים?!"

סמי מיכאל, "שווים ושווים יותר"

אין כניסה לבן 50

פניות רבות המגיעות לאגודה לזכויות האזרח עוסקות באפליה בקבלת עבודה בשל גיל. כך, למשל, הגיע ע' מועמדות למשרה של מחסנאי בחברת גדרולה. הוא הוזמן לראיון, וכאשר התברר שהוא בן 53 - לא התקבל לעבודה. בניגוד לרוב המקרים, שבhem האפליה היא סמייה, לעומת זאת אמר במפורש שנדחה בכלל נילו. עי פנה לאגודה לזכויות האזרח, ולאחר התיעצחות כתוב לחברת מכתב, עם העתק לאגודה, ובו טען נגד האפליה הכלתי חוקית. הוא זומן לפגישה נוספת, והתתקבל לעבודה.

בכג"ץ עדין תליה ועומדת עתירה שהגישה האגודה לזכויות האזרח בשנת 1997 נגד רשות ציבוריות המציגות מגבלות גיל בקבלת עבודה.

התבענו חותם

אפליה עליה ביוקן

בהחלטה תקדים הורה בית הדין האזרחי לעובדה בבאר שבע לרשות חניות למוציאי חשמל ואלקטרוניקה, לפצות בעשרות אלפי שקלים בעבור מצטיינת, שהופלה בשכר לעומת עובדים גברים, בעלי ותק וכישוריים הדומים לשלה. ההחלטה ניתנה בעקבות תביעה שהגישה האגודה לזכויות האזרח בשם העובdet. (2003)

אין כניסה ללסביות

זוג נשים, שהחליטו להינשא זו לזו,קבעו מועד לקיים החתונה בஸטורט "נאוט קדומים". הוסכם כי האירוע יחולם במסגרת סרט תעודה אך לא יהיה אפשר להחות את המקום בצלום. יומיים לפני הפגישה, שתוכננה במקומו, צוירם טופי של פרטי ההתקשרות, נמסר ליווצרת הסרט כי הוחלט שלא לאפשר את צילום החתונה במקומות. ההחלטה נומקה בכך שיגרם ל"נאוט קדומים", אם יודע שהזוג "חד-מינני" מתחנן במקומות. למחמת התכשרו בנות הזוג כי הוחלט לבטל את ההתקשרות עמן.

האגודה לזכויות האזרח פנתה ל"נאוט קדומים" בשם הזוג בתולנה על כך שההחלטה שלו לאפשר לו להינשא במקום מנוגדת לחוק אישור אפליה במקומות, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים התשס"א-2000. האגודה דרשה כי בנות הזוג יפוצו בשל הפגיעה בזכויותיהן, בשל האפליה המשפילה שאוותה חוות ובשל הפרת החוזה. האגודה עומדת להגיש תביעה לבית משפט השלום, לאחר שהנהלת "נאוט קדומים" דחתה את הדרישה.

אין כניסה למחוזיות

אל האגודה לזכויות האזרח הגיעו תלונות מהורים מן המגדר החדרי, בדבר אפליה של תלמידות מחוזיות בקבלת לבתי ספר השישיים לרעם החינוך החדרי. מהتلונות עולה, כי קיימת מדיניות רבת שנים של מכוסות לתלמידות מחוזיות בקבלת לבתי הספר, ולפיה תלמידות מחוזיות מתיקלות בשנים האחרונות ללימודים במוסדות אלה רק בשיעור שניינו עולה על 30% מכלל המוקומות בבית הספר. האגודה לזכויות האזרח פנתה לשרת החינוך ולמנכ"ל משרד החינוך בדרישה לפעול לביטול מדיניות המכוסות העדתיות, והיא ממשיכה לטפל בנושא.

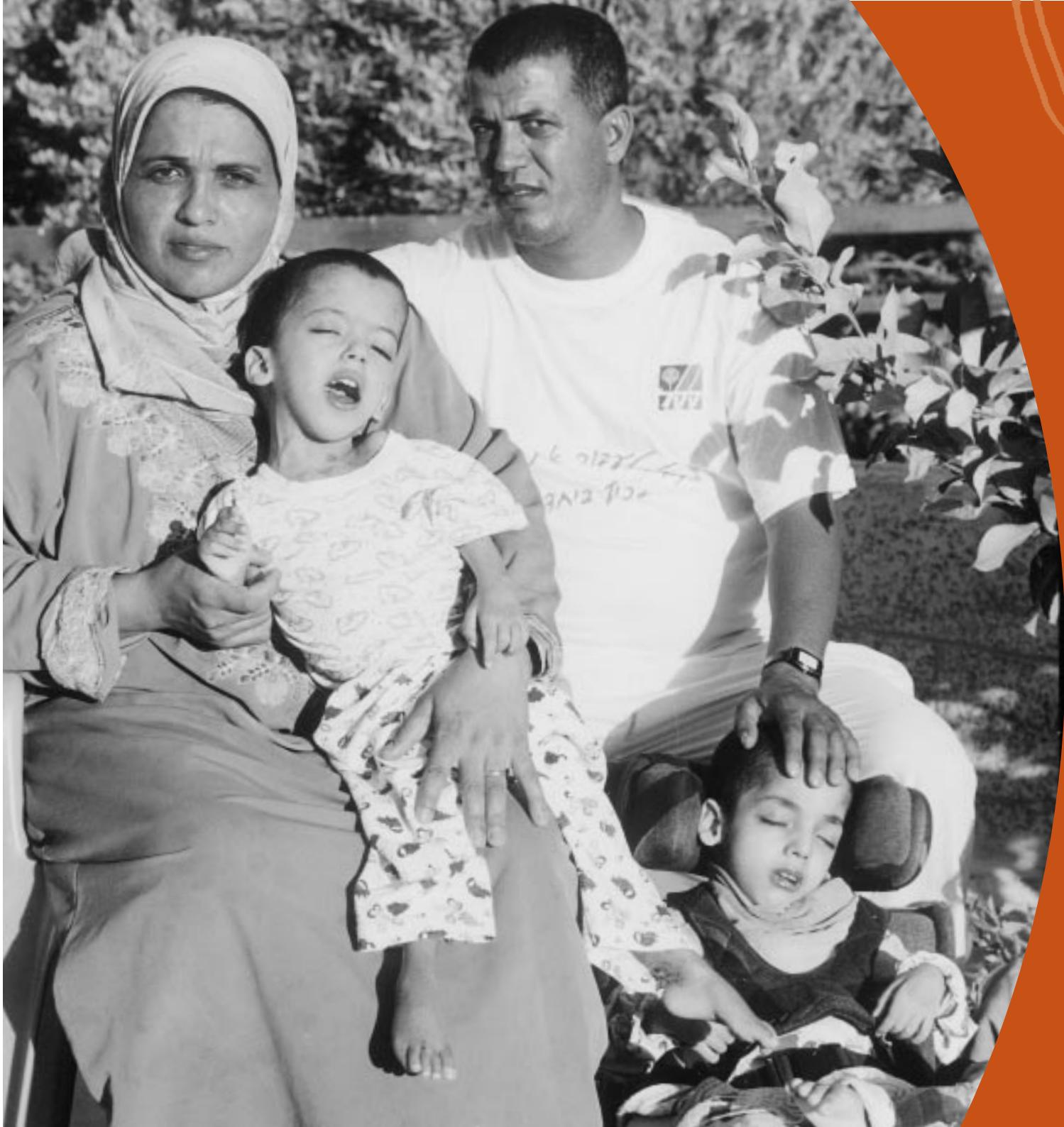
שווון לאזרחי ישראל הערבים

דוח ועדת אור

האגודה, יחד עם ארגונים אחרים, הובילה את המאבק להקמתה של ועדת חקירה ממלכתית, בראשות השופט טיודור אור, לבדיקת מותם של 13 בני-אדם ערבים מAsh כוחות הביטחון, באוקטובר 2000. האגודה אף הגישה לוועדה, בשיתוף עם עדالة והאגודה הערבית לזכויות האדם, דוח בו עדויות ותשתיירם על נסיבות הפשיעה והריגתה של פלסטינים אזרחי ישראל בידי כוחות המשטרה. עם סיום עבודת הוועדה, פורסמו בספטמבר 2003 מסקנותיה בדוח עב כרטס, המאשים את המדינה באפליה בוטה בת עשרות שנים כלפי הציבור הערבי בישראל, בכל תחומי החיים.

חשיבותו העיקרית של דוח ועדת אור היא בהבטחה הטמונה בו ולבן מבחנו האמתי יהיה בעtid: אם ימומשו המלצות לגבי הפעולות האקטיביות של הממשלה למען שוויון זכויות לאזרחים הערבים, ואם ימוצאו הליכי החקירה ייומצה הדין עם אלה שנמצאו אחרים להוראה, לכיצוע או לשימוש באמצעותים קטלניים נגד אזרחים - כי ירשם דוח זה כאמור דרך ההחלטה הישראלית שוויונית, דמוקרטית וצדקה. אם לאו - יהפוך הדוח לאכזהה מהדחתת ולעוד פרק שחור בתולדות יחסינו מדינת ישראל עם אזרחיה הערבים.

בשנתים החולפים התמודדה האגודה לזכויות האזרחים עם פועלות של הרשות, הפגעות פניה הולכת וגוברת בזכויות האזרחים הערבים במדינה: דה לגיטימציה של המיעוט הערבי בכללותו ושל מנהיגיו ונכבדיו, פגעה בחופש הביטוי, הקפתה התאזרחותם של בני דוג פלסטינים מהשטחים, שנישאו לאזרחי ישראל, ואפליה בכל תחומי החיים. האגודה הקדישה מא Mitsim ומשאככים רכבים למאבק נגד תופעות אלה במישור המשפטי, במישור החינוכי ובמישור הציבור. פה ושם נחלה האגודה הצלחה נקודתית, אך מציאות החיים של המיעוט הערבי בישראל, הציבור וכפרטים, הופכת קשה יותר ויותר בשנים הקרובות.

ח شامل

במדינה מודרנית ח شامل הוא מצרך בסיסי, שרכנו מתייחסים אליו כ邏וגן מלאו. חיבור לחם של המטה לאחד מזכות היסוד לקיום בכבוד, אולם יש בישראל, במאה ה-21, עשרות-אלפי אזרחים שבתיהם עדין אינם מחוברים לחם.

הכפר חסיניה שבגליל קיים שנים רבות אך הוא זכה בהכרה רק בשנות 1990, במסגרת החלטת הממשלה להכיר במספר יישובים בדואים בגליל ולהקנות להם מעמד מוניציפלי קבוע. בעקבות ההחלטה הוכנה תכנית מתאר עבור הכפר, אך משרד הפנים טרם אישר אותה, ולכן בת היישוב עדין אינם מחוברים לחם. התושבים תלויים בינותם בגנרטור, הפעול בשעות הערב בלבד, ונדרש כוח רב להפעילו.

אברהם ומונירה סואעד בנו את ביתם בכפר בשנת 1985. לבני הזוג נולדו שמונה ילדים, ביניהם שלושה בניים שנולדו עם מהלה התפתחותית קשה. אחד מהילדים נפטר כתזאה מהמחלה. השניים האחרים, בני שבע ושלוש וחצי, מרותקים למיטה וזוקקים לטיפולים כגון הנשמה מלאכותית, ולתרופות שונות, שיש לאחסן במקדר. אלא שלא חיבור לחם - אין מקרר ואיןMicshor רפואי. משמעות הדבר: סכנה מוחשית יומ-יומית לח' הילדים.

אברהם סואעד פנה לחברת החם וכיקש לחבר את ביתו לרשות החם, אך נענה בשללה: המועצה האחראית משגב מתנגדת לכך משום שabitu אינו כולל בתכנית המתאר שהוכנה כאמור. האגודה ל'כוהה האזרח פנתה למנכ"ל משרד התשתיות וביקשה את התערבותו המיידית למציאת פתרון.

ח شامل 2

בשכונות בריכור בעכו בתים שנבנו על חורבותיהם של בתים מן התקופה העותומנית. לאחר שהשלמה תכנית המתאר לאחור מתעככת זה למעלה משלשים שנה, אין התושבים יכולים לקבל רישיונות בנייה חוקי ומשום כך נבנו הבתים ללא רשיון. בשנת 1996 קיבלת הכנסת חוק שמסמיך את שר התשתיות לאשר, בתנאים שונים, חיבור של בתים לרשות החם, גם אם לא נבנו בהither.

מאבק ממושך של האגודה ל'כוהה לאזרוח נשא פירות ושר התשתיות הורה לחברת החם לחבר את הבתים בשכונות בריכור לרשות החם.

הטבשו חותם

שילוב מעורב

בשנת 1993, בעקבות עטירה שהגישה האגודה ל'כוהה לאזרוח לבג"ץ נגד עיריית חיפה, הסכימה העירייה לרשותה כי השילוט העירוני ייכתב גם בשפה הערבית. ביולי 2002 קיבל לבג"ץ עוד עטירה, שהגינו האגודה ל'כוהה לאזרוח ועדילה, נגד עיריות תל-אביב-יפו, רملה, לוד ונצרת עילית, בדרישה להשתמש גם בשפה הערבית בכל שלטיהן. פסק דין תקדים קבע לבג"ץ, כי יש לחיב את העיריות בערים המעורבות לאוג שכל השילוט העירוני בתחום יהיה בעברית ובערבית. חובה זו נובעת הן מזכותו של המיעוט הערבי לכבוד והן מזכותו לשווין. פסק הדין הוא דבר חשוב בהכרה בזכויות הקבוצתיות של האזרחים הערבים בישראל, ובראשן הזכות ללשון ותרבותם. בית המשפט דחה בקשה של עיריית רملה לדיון נוספת בעטירה.

טיפוח או קייפות?

החינוך המזוהה לישום מדיניות הטיפוח יוקטו על-פי מדריך אחד ושוויוני, המבטא את מידת הנזקקות בקרב כלל התלמידים, יהודים וערבים כאחד.

לאחר הגשת העתירה הודעה שרת החינוך על אימוץ המלצות ועדת שושני, שמנתה לבדיקת שיטת התקציב בחינוך היסודי. מzd הטיפוח שהצעה הווודה מונחית את האפליה וקובע כי בין שני ילדים ממוצע סוציא-אקונומי שווה ניתן יתרון ליד היהודי שהוא עולה חדש, למשל, לעומתו של ערבי.

במרץ 2003 הגיעו האגודה וועדת המעקב עתירה מותקנת, המופנית נגד הקriterיוונים החדשניים. בספטמבר 2003 הורה בג"ץ למשרד החינוך למסור לבית המשפט, כעבור ששנה וחודשים, נתונים מעודכנים ותוואות של המעקב אחר יישום התכנית, בכל הנוגע ליישומה במקצת הערבי, ביחס ליישומה בממരים אחרים.

בתי ספר, שירותי מתלמידיהם בעלי חסר חינוכי גדול, מקבלים נסף לשעות התקן הבסיסיות - "שעות טיפוח". התוספת نوعדה להבטיח תמייה חינוכית לתלמידים בעלי הישגים נמוכים, הלומדים בכתי ספר ביישובים בעלי מעמד כלכלי-חברתי נמוך. אלא ממשרד החינוך חילק את משאבי הטיפוח בין מערכת החינוך היהודית לו העربية לא בהתאם לצורכייהם הייחודיים של התלמידים בכל מהגרים, אלא באופן מפלה. על פי מzd זכאות אחד, התלמידים העربים אמורים לקבל יותר מ-50% משאבי סל הטיפוח, לעומתם בערך פי שלושה מההקצאה הנוכחית. למורת זאת, ההקצאה הממוצעת של שעות טיפוח לתלמיד במקצת היהודי היא פי חמישה לערך מההקצאה לתלמיד במקצת הערבי.

בספטמבר 2002 הגיעו האגודה לזכויות האזרח וועדת המעקב לענייני החינוך הערבי, עתירה לבג"ץ, בדרישה שימושאי

המדינה ובין הציבור הפלסטיני בשטחים קיימים קשרים תרבותיים, לאומיים, דתיים ואחרים, ובאופן טבעי יש בינםם קשרי משפחה. התיקון לחוק גורם לכך שהלכה למעשה ערבי אזרחי ישראל לא יוכל למשמש את הזכות הבסיסית לבחור בן זוג כרצוונו ולהקם עמו משפחה בישראל.

בספטמבר 2003 עתירה האגודה לבג"ץ נגד התקיקון לחוק וטענה כי הוא מפללה את אזרחיה יהודים הנשואים לפלסטינים ובכך פוגע בזכותו לשוויון. הוא פוגע גם בזכותו לחוי משפחה, שהיא זכות יסוד, המוכרת במשפט הבין-לאומי ובמשפט הישראלי. שופטיה לבג"ץ החליטו כי פסק הדין בעתרה זו, ובעתירות אחרות, התקופות את התקיקון לחוק, ניתן בידי הרכב שופטים מוחרב.

פירוד משפחות

בשנת 2002 החליטה הממשלה להקפיא את כל הליכיהתאזרחות של בני זוג זרים ממקום פלسطين. הקפאה גורפת של הטיפול בכל הבקשות, חדשות CISנות, פוגעת בῇיעה מרחיקת לכת וחרשת הבחנה בהזכות לחוי משפחה של עשרות אלפי אזרחים ישראלים.

האגודה לזכויות האזרח עתירה לבג"ץ נגד החלטה זו של הממשלה. אך בעוד העתירה מתבררת בבית המשפט, התקבל בכסנת, בסוף חודש يول 2003, תיקון לחוק, המגן בחקיקה את החלטת הממשלה על ההקפאה. זהו חוק דעתני, המחייב מדיניות נפרדת ונורמת על המיעוט הערבי בישראל, אשר מטבח הדברים הוא הציבור, אשר יפגע בצורה הקשה ביותר מהתיקון. בין הפלסטינים אזרחי

דרך החתחותים של משפחת קעדיין

בפני נצחי היישוב כי מדובר במשפחה נורמטיווית, המפרנסת עצמה בכבוד ולפיכך דחית בקשthetaה תחיה נימוקים חזקים במיוחד. בשל המלצת בית המשפט, ולמרות שהיה ברור כי מדובר בהאלר המוטה מראש לרעת המשפחה, לאחר שקציר והסוכנות היהודית גילו כי אין הם מעוניינים בערבים, הגישה המשפחה את הממסכים הנדרשים והופיעה בפני הוועדה. לאחר שהיויי רב ועיכובים ביורוקרטיים אחרים קיבלה המשפחה קעדיין הודעה, כי בקשתם להתקבל לישוב דוחתה, בשל "אי התאמה חברתיות". הוועדה טירבה לנמק את החלטתה, וכי שהatsuותה לעשות, בהחלטת ב"ץ.

לאחר שפניות חוזרות ונשנות למנהל מקרקעי ישראל לא נענו, עתירה האגודה לבג"ץ שוכ, בספטמבר 2003. בעתרה טענה האגודה כי שלושת הגוף - המינהל, הסוכנות היהודית והאגודה השיתופית קציר. פעולות מטריה למניע את טבורי המשפחה קעדיין בפרט וערבים בכלל בישוב קציר, ודרצה מינהל מקרקעי ישראל להקצתה למשפחה מגרש לפניהם באפריל 1995, הוא המועד שבו פנתה המשפחה לראשונה לישוב. העתרה תליה ועומדת.

במרס 2000 ניתן פסק הדין בעתרת האגודה לזכויות האזרח בשם משפחת קעדיין, משפחה מבקה-אל-גרבייה, שבקשה ב-1995 לרכוש קרקע להקמת בית בישוב קצר, ומבקשה מנע ממנה בשל העובדה משפחה ערבית. פסק הדין המהפקני קבע כי הקצתת קרקעות וכיוזד יישובים ליוזדים בלבד על מקרקעי ציבור איננה חוקית, וכי המדינה לא הייתה רשאית להקצות מקרקע המדינה לטוכנות היהודית לצורך הקמת היישוב הקהילתי קצר על בסיס של אפליה בין יהודים לבין שאינם יהודים. בג"ץ הורה למדינה לשקלול במהירות הראיה את בקשת המשפחה להקים בית בקצר.

בשלוש וחצי השנים שעברו מאז מתן פסק הדין עשו מינהל מקרקעי ישראל, הסוכנות היהודית והאגודה השיתופית קצר כל אשר לאיל ידם ונקטו סחבת כדי למנוע את המתבקש מפסק הדין: הקצתת חלקת קרקע למשפחה. בנובמבר 2000, שmonoה חדשניים לאחר מתן פסק הדין, הגישה האגודה בשם משפחת קעדיין בקשה להטיל קנס על המינהל בשל הימנעותו מקיום החלטת בית המשפט. בית המשפט הציע לבני הזוג קעדיין להגיש בקשה לוועדת הקבלה בישוב והציג

חיפה עיר עם עתיד, גם לילדים ערבים

לאחר שנכשלו כל מאמציהם לשכנע את עיריית חיפה ואת משרד החינוך לפתח בית ספר כזה, פנו ההורים לאגודה לזכויות האזרח. ביוני 2002 הגישה האגודה עתירה לבג"ץ בדרישה לפתח את בית הספר. האגודה טענה כי משרד החינוך והרשויות המקומיות אחראים ממשותן לממן חינוך ממלכתי לכל ילד, לפי החוק, וכי המצב הקים בחיפה פוגע בזכותו של הילדים הערבים לחינוך ומונוגד לעקרון השוויון.

בעקבות הגשת העתירה הושגה הסכמה כי בספטמבר 2004 יפתח בית הספר.

בחיפה יש אוכלוסייה ערבית לא קטנה, אך יש בה מעט בתיה ספר ממלכתיים ערביים ומוגן דל של אפשרויות חינוכיות. רוב התלמידים הערבים בעיר לומדים בכתבי ספר פרטיטים (שרוכם משתייכים למוסדות דתיים). מדיניות הקבלה לבעלי ספר אלה סלקטיבית, הלימוד בהם כרוך בתשלום שכר לימוד, והפיקוח של משרד החינוך על הנעשה בהם - מוגבל.

על רקע זה התרגנה בעיר קבוצת הורים ערבים והקימה את עמותת "ח'יאר", שמטרתה להביא לפיתוח בית ספר ערבי ממלכתי על-אזורני, לא-סלקטיבי, הדוגל בדגוגיה הומניסטית, במוחיבות קהילתית וחברתית ובמעורבות הורים.

יד אחת נתנית, והשניה לוקחת

האגודה לזכויות האזרח עתירה לבג"ץ בשנת 2000, נגד תכנית המתאר המחוודית לנגב, שהפלטה לרעה את ערביי הנגב. בעקבות העתירה הונחו צוותי תכנון, מטעם משרד הפנים, לכלול בתכנית המתאר למטרופוליןesar שבע, מתרונות של התישבות בדו-אטיות כפרית, בתיאום עם נציג האוכלוסייה ותוך התחשבות בצריכה. האגודה לזכויות האזרח פעלת לשינוי נציגים של האוכלוסייה בזעמת ההינוי של התכנית והדגישה את החובה שהתכנון ייכב את צורכי האוכלוסייה ורכינותו וישמר על עקרונות השוויון והצדק החלוקתי. בדבבד עם צעד חיובי זה ממשלה ישראל הכריזה על תכנית ממשלתית, שהוכנה ללא שיתוף נציגים של תושבי הכפרים הבלתי-מוסרים, ועיקריה: הקמת יחידות שיטור ל"טיפול" באוכלוסייה הבדואית; הריסת בתים בהיקף נרחב; הפקעת אדמות ועקרות עשרות יישובים שהיו קיימים לפני הקמת מדינת ישראל – כל זאת כדי לרדת את ערביי הנגב בעירות עניות, צפיפות ומוסכות אבטלה. האגודה לזכויות האזרח פנתה מכתב אל ראש הממשלה והשרים וכן התריעה בין השאר נגד מיקוד האמצעים באכיפת חוקי התכנון והבנייה מבלי להעניק פתרונות דיר הולמים ונגד הדרת האוכלוסייה שכבה דנה בתכנית מהחלטות המעצמות את עתידה.

האגודה לזכויות האזרח היא שותפה פעילה ב"פורום ביחד – למען שוויון וצמיחה בנגב" שהוקם בינואר 2003, במטרה להיאבק בתכנית הממשלתית. הפורום מאגד את המועצה האזורית לכפרים הבלתי-מוסרים, המייצגת את רוב הוועדים המקומיים של הכפרים הבלתי-מוסרים בנגב, את ארגוני זכויות האדם וארגוני יהודים וערבים המתנגדים לתכנית. הפורום מנשה לפועל בכלים משפטיים וציבוריים לבלימת היבטים השליליים של התוכנית.

זכויות האוכלוסייה הערבית-בדואית בוגב

כמחיצת האוכלוסייה הערבית בגב חיה בשכונות עיריות, שהמדינה הקימה, והפכו למקדי אבטלה ועוני. השאר, 75,000-76 אזרחים ערבים בدواוים, מתגוררים מחוץ לעיירות, ביישובים שהמדינה מסרבת להכיר בהם וליחסDIR את מעמדם אף על פי שהקלם המדול הוקם עוד לפני הקמת מדינת ישראל, והאחרים העברו למקום מושבם הנוכחי בידי המדינה. מזה שנים רבות פועלות ממשלהות ישראליות גישה פטוחות הוכפה על האוכלוסייה הערבית מגורים בעיירות, שהמדינה מתכננת עבורה, ללא שיתופם ולא התחשבות באורח החיים ובהרכב הקהילתי של האוכלוסייה הערבית הבדואית בנגב. לעומת זאת, השיכון הכספי הוא אורח החיים המסורתית של הבדואים, ואף על פי שהואם מעוניינים להמשיכו, לא הוקם ולא הוכר ولو ישוב כפרי אחד עבורה הבדואים בנגב מאי הקמת המדינה. לשם השווואה – בתקופה זו הוקמו בנגב יותר ממאה יישובים כפריים יהודים וערביות חווות בוגדים ליהודים.

פוטרו ללא חלirk הונן

לאחר הפיגוע בקפטריה בكمפוס הר הצופים של האוניברסיטה העברית (יולי 2002), דרשה האוניברסיטה מכל העובדים הערביכים, שהועסקו אצלה בעבודות ניקיון באמצעות קבלן כוח אדם, להעביר אליה את העתק המרשם הפלילי שלהם כתנאי להמשך העסוקתם. דרישת זו לא הופנתה כלפי עובדים יהודים. עובדים שבמרשם הפלילי הופיעו עבירה ביחסונית כלשהי, ולו בעברם הרחוק, פוטרו מכל שנותנה להם אפשרות לחשוי להציג על כך, מכל לעורוך עטם כל בחינה פרטנית של פרטי העברות, מועד וחומרתן, ומכל שנעשה כל בדיקה אם נשקר מהם במועד פיטורייםஇשהוא סיכון ביחסוני ספציפי. באוגוסט 2003 הגישה האגודה לזכויות האזרח תביעה לבית הדין האזרחי לעכודה בירושלים בשם שניים מה没收רים הללו. התביעה תליה ועומדת.

אלימות משטרתית ויחם צוין

בשני אירועים נפרדים ירו שוטרי משמר הגבול והרגו שני אזרחים ערבים, האחד תושב טיביה והآخر תושב ח'ירוה שבנגב. ביולי 2003 פנתה האגודה לשער לביטחון פנים בדרישה לחקור את הריגתם ולמצות את הדין עם האשמים. "פתחה בירי מכון לעבר אזרחים, כשהמתוצאות בשטח אינה מצדיקה אף את עצמו מידית ואמיתית כלשהי למי מהשוטרים היורים, וכשהמתוצאות בשטח אינה מצדיקה אף את עצמו השימוש באש", נאמר בכתב, "מצביעת על יחס עזין של משטרת ישראל כלפי האזרחים הערבים; יחס של זולול בזכות היסודית לחים כשמזוכר בפלסטינים אזרחי ישראלי". משטרת ישראל מסרה כי באחד משני המקרים הוגש כתב אישום נגד השוטר היורה.

חופש הביטוי וההפגנה

זה האנו ש הקטן לכארה, לכシリזה . הרי הוא כוח שאין לנצחו.

מקסימ גורקי

בוטל רישיון עיתונים

בעקבות עתירה, שהגישה האגודה לזכויות האזרח במרץ 2002 בדרישה לבטל את פקודת העיתונות המנדטורית, הודיע שר הפנים כי בכוונתו לבטל את חובת הרישוי להוצאה לאור עיתונים, וכי הסמכות לסגירתם תועבר משר הפנים אל בית המשפט. האגודה לזכויות האזרח בירכה על ההחלטה, אך הדגישה כי במדינת דמוקרטית אין להעתיק לשום גוף סמכות לסתור עיתון, גם לא לבית המשפט. העתירה תלולה ועומדת.

התבענו חותם

גם לאסיר מותר להתבטא

בבית-המשפט העליון קיבל את ערעור האגודה והתייר לאסיר לכתוב טור בעיתון. האגודה ייצגה את האסיר בערעורו נגד שירות בתי-הסוהר, שאסר עליו לפרסם את הטור. הדרך נפתחה בפני האסיר לאתגר את חוויותיו עם הציבור. (1996)

בוטלה הצנזורה על מחוזות

בעקבות זכיית האגודה בכב"ץ נגד המועצה לביקורת סרטים ומחוזות על החלטת הצנזורה לפסול את המחזאה "אפרים חוזר לצבע" של יצחק לאור, תוקן החוק, והצנזורה על הצגות תיאטרון בוטלה לחולtin. (1987)

חופש הביטוי הוא מרכיב חיוני בקיומו של משטר דמוקרטי והוא מוכר בזכות יסוד בישראל מזה עשרות שנים. **הזכות להפגין היא חלק בלתי-נפרד מחופש הביטוי.** טיבן של הפגנות ושל משמרות מהאה, שהן מתקיימות במקומות ציבוריים. החוק מחייב רשיון הפגנה רק במקרים של תהליכי, שימושתתיים בהן 50 איש או יותר, או אסיפות, שימושתתיים בהן 50 איש או יותר, ובמהלכן נישאים נאמנים בעניינים מדיניים. **בכל מקרה אחר על משטרת ישראל לאפשר את קיומה של הפגנה או של משמרות מהאה,** אלא אם קיימת סכנה קרובה לוודאי לשולם הפגיעה. שוטרים רכימים מפרשים את האיסור על התקהלות בלתי-חוקית כאיסור גורף על כל סוג המחאה, ולכן רואים הבדיקה בפיזור מפגינים שאינם מצוידים ברשויות משטרתי. האגודה לזכויות האזרח פועלת בעורוץ המשפטי, בעורוץ החינוכי ובὔזרץ הציבורי נגד תפיסה מוטעית זו.

מצגת: חופש הביטוי

מחלקה החינוך של האגודה הפעילה לכל מפקדי יחידות המשטרה מצגת העוסקת בחופש הביטוי ובזכות להפגין. סביב המציגת נערכן דיון על תפוקdem של השוטרים בשמיירה ובהגנה על הדוכיות האכזרות.

לא לפגעה בחופש תעමולות הביטחונות

בג"ץ קיבל עתירה שהגיישה האגודה לזכויות האזרח נגד פסילת קטיעים מתדרי הבהירות של המפלגות רע"ם ובל"ד, שבהם נראה הדגל הפלסטיני. השופטים עברו משמעת לפי חוק שירות המדינה. את המרצים ייצג עורך דין מתנדב מטעם האגודה לזכויות האזרח, לאחר שהוואשו בעקרה של התנהגות שאינה הולמת עבד מועל שלושה שופטי בית-המשפט העליון קבע, כי הסעיף מתייחס אך ורק למשקי אלימות של ארגון טרור, ולא לדברי שבח למשקיים של יחידים. בקשר אליו, הלהקהamus, משומש השמי בין החותמים על מודעה שפורסמה בעיתון וכיה פניה לראש המשלה אז, אהוד ברק, שלא למונת נציג מפלגה דתית כשר החינוך. (2002)

גם לעובדי מדינה זכות לחופש ביטוי פוליטי

בבית הדין למשפטת של עובדי המדינה זיכה 22 מורים ומרצים להינוך, המועסקים כעובדיו הוראה בסמינר הקיבוצים ומקבלים את משכורתם ממשרד החינוך, מאשמה של עידוד למשקי אלימות בשל מאמר שכח על האנטיפאדה. רוב של ארבעה מול שלושה שופטי בית-המשפט העליון קבע, כי הסעיף מתייחס אך ורק למשקי אלימות של ארגון טרור, ולא לדברי שבח למשקיים של יחידים. בקשר אליו, הלהקהamus, משומש השמי בין החותמים על מודעה שפורסמה בעיתון וכיה פניה לראש המשלה אז, אהוד ברק, שלא למונת נציג מפלגה דתית כשר החינוך. (2002)

מבחן של חופש הביטוי דזוקא באירועות קשות

בתום אירוע אורך של האגודה זוכה העיתונאי מוחמד ניבארין מאום אל פחם, מעשוי של פרטום דברי שבח ועידוד למשקי אלימות בשל מאמר שכח על האנטיפאדה. רוב של ארבעה מול שלושה שופטי בית-המשפט העליון קבע, כי הסעיף מתייחס אך ורק למשקי אלימות של ארגון טרור, ולא לדברי שבח למשקיים של יחידים. בקשר אליו, הלהקהamus, משומש השמי בין החותמים על מודעה שפורסמה בעיתון וכיה פניה לראש המשלה אז, אהוד ברק, שלא למונת נציג מפלגה דתית כשר החינוך. (2000)

הזכות להפגין: משפטת מ

בינואר 2003 התקיימה ברחובות עצרת בחירות של מר"ץ בהשתפות יוסי בילין. **סוזי דים**, תושבת העיר, הגעה למקום לפני מועד תחילת האסיפה, והתייצבה מול האולם כשהיא נושאת שלטי מוחאה נגד בילין ונגד מפלגתו. מ恰恰ה עברה בשקט מופתני ולא חיכוכים עם באי אספת הבחירה, עד שהגיעו שוטרי משטרת רחובות.

השוטרים הופיעו במקום והורו לדיים "להעיף את הבלגן" (כלשונם). נסיבותיה להסביר, שהיא מקיימת משמרות מזאה שקטה, נתקלו בקיר אותם. משס'ירבה לעזוב את המקום, והודיעו לה השוטרים כי הם מעכבים אותה לחקירה, וכיון שעמדתה בתריה" - עצרו אותה, דחפו אותה בפראות לנידת והובילו אותה לתחנת המשטרה.

בתחנה נטלו ממנה טביעת אצבעות, היא נקבעה בידיה כפושעת מסוכנת והוטחו בה האשמות בעבירות מעכבות שונות, כגון "הפרעה לשוטר במילוי תפקידו", "סירוב להזדהות" ואף "סיכון חי אדם".

עבור שעות אחדות שוחררה סוזי דים מהמעצר. לאחר שחרורה פנתה לאגודה לזכויות האזרח. האגודה פנתה למפקד מחוז מרכז במשטרת ומחתה על הפגיעה הקשה והמיותרת בחופש הביטוי ובזכות להפגין, ועל המעצר הבלתי חזק. בעקבות התערבות האגודה לזכויות האזרח נסגר תיק החקירה נגד סוזי דים.

ב-9 באפריל 2002 עמדו **תאמור נפואר** ועוד עשרה אזרחים במשמרות מחאה שקטה בעיר לוד ומתחו נגד מדיניות הממשלה ונגד פעולות צה"ל שנערכו באותה ימים בערים הפלסטיניות ובמחנות הפליטים. אחד-עשר המפגינים, אזרחים ערבים תושבי רملלה ולוד, ביניהם קטין, נשאו שלטים בלבד, מבל' שקראו קריאות כלשנה.

דקות אחדות לאחר שנאספו, הגיעו למקום שוטרים מתחנת לוד, הכריזו שההפגנה אינה חוקית והורו למפגינים להפסיק. משסirono, החלו השוטרים לבצע מעצרים. המפגינים הוכלו לתקח את המשטרה בלבד, שם נקבעו באזקים ונחקרו. למחמת הוגש נגדם כתוב אישום המיחס להם עבירה של "התקלהות אסורה".

היווץ המשפטיא למשטרה בעצמו אישר את כתבי האישום ואף הוסיף לשניים מהם עברת המרדה.

נפואר וחבריו פנו לאגודה לזכויות האדם בבקשת לסייע משפטי. עורך דין מתנדב, מטעם האגודה, יצא את הנאשנים במשפט והוכיח, בעזהת חומר החקירה (לרבות קלטה וידיאו שצולמה בעת האירוע), כי לשוטרים לא הייתה סיבה לחושש שיופכו השלום והסדר הציבורי במקומות, ולא הייתה להם סמכות חוקית לנטרור את הנאשם. בעקבות זאת כל כתבי האישום בוטלו.

קו פתוח

ארגוני לזכויות האזרח פועל "קו חם" לאסירים ועצורים, כדי להסביר לפונם הזרים לעדרה בקשר לתנאי כליאתם או ליעוץ משפטי הנוגע לזכויותיהם. במסגרת הקו טופלו ונפתרו Fragen רבות של אסירים, ובן פניה של אסיר שהוגבל מספר הספרים שהוא רשאי להחזיק בתאונו; אסיר שהוחזק בתנאים הפגעים בבריאותו; אסיר ממוצא לבנוני שנאסר עליו להתכתב עם אמו; אסיר, אשר טירכו לאפשר לו להינשא בכלל; ואסיר, שהוחזק בהפרדה שניים רבות, וככל באזקים כל Amitut שהוצאה מהתאנו.

גם לאסירים יש זכויות

ארגוני לזכויות האזרח פועל באופן אינטנסיבי להגברת המודעות, בקשר לקביעי המדיניות וממציאות, לזכויותיהם של עצירים ואסירים ולמנעת פגעה בלתי מוצדקת בזכויות אלו. בין היתר האגודה יצהה נגד נוהל משטרתי שמכחו מחייבים עצירים להציג על "חריגות מינית" בהתקנותם, ללא קשר לעבירה שעליה הם נחקרים; בדינום בכנות על חוק ההסדרים לשנת 2003 הביעה האגודה התנגדות לצעדים הממצמצמים זכויות של מושרים וחסודים (בין היתר הוציאו למצוות במידה ניכרת את סמכות בית המשפט למונוט סניגור לנאים, ולוחחות את יישומו של החוק המבוקש להסדיר זכויות של חסודים במהלך חקירה); נציגי האגודה נפגשו עם השר לביטחון פנים והגישו לו ניר עמדה, המסביר את הסתיגיותם האגודה מהគונה להפריט את בתיה הסורגים; מחלוקת החינוך של האגודה קיימה סדראות לשוטרי בתי מעצר בירושלים ובתל אביב ולכל סוגרי הייחידה למשימות מיוחדות של שב"ס (יחידת נחשון). במהלך הסדראות נבחנו דילמות הקולות זכויות אדם בכלל, זכויות עצירים ואסירים בפרט.

למערכות אכיפת החוק סמכויות רחבות, המאפשרות להן **לפוגע** פגעה קשה בחירותם האדם ובכבודו, ועל כן **יש להבטיח** בקרה על האופן שבו מופעלות סמכויות אלו, ולהקפיד שלא יעשה בהן שימוש באופן הפוגע ללא הצדקה בזכות האזרח, מתוך הגישה שגם אדם שעבר על החוק **יש זכויות בסיסיות** שאין לפוגע בהן, וגם אם "החופש נשלל מהעצור; צלם האדם לא נלקח ממנו" (**בדברי השופט אהרן ברק, בג"ץ 355/79**, קטלן נגד שירות בתי הסוהר). האגודה לזכויות האזרח מבקשת להגנה על זכויותיהם של עצירים ואסירים ולשייפור **תנאי הכלילאה בישראל**.

הטבענו חותם

מותר לשבות רעב

בעקבות עתירה מינהלית שהגישה האגודה לזכויות האזרח לבית המשפט המחויזי, הופסקה הענשתו של אסיר בכלא איילון, שבת רעב במשך חודשים במחאה על הרשותו ונשלת בשל כך לבידוד. (2003)

למורים פתוחים

בעקבות עתירה מינהלית שהגישה האגודה לזכויות האזרח לבית המשפט המחויזי, הופסקה הענשתו של אסיר בכלא איילון, שבת רעב במשך חודשים במחאה על הרשותו ונשלת בשל כך לבידוד. (2003)

שלמה חביבי, תושב ירושלים בן 67, קיבל מפקח עירוני דוח ביריתת קנס (בסך 320 ש"ח) בשל עיסוק ברוכולות ללא רישיון, לאחר שמכר חפצים ישנים שמצאו ברוחב כדי למן תרופות ומוצרים בסיסיים אחרים. חביבי התנסה לשלם את הקנס שהוטל עליו והתייצב למשפט. בית המשפט הփита את הקנס, אך חייב אותו לחתום על התחייבות להימנע מרוכולות בעtid. כאשר נמנע מלחתום על המשפט, הוא נשלח ל-10 ימי מאסר. שחשש שלא יוכל לעמוד בדין, והוא נשלח ל-10 ימי מאסר מיד לאחר מאסרו שלח אותו רופא בית המעצר לחדר מיון בכית חולמים סטמור. בדרך בין החולמים נכלו השוטרים באזיקים את ידיו ואת רגליו של חביבי וקשרו אותו לאлонקה שעלה שכבה. בהגיעם לבית החולים הועבר למיטה ונכבל אליה. חביבי, המטופל באותו בית חולמים שנימים רבות ומתוך למצוות הרופאי, מספר שרצה לקבור את עצמו מבושה. באותו הערב הוזהר לבית המעצר, שוב כבול בידיו וברגלו. על אף בריאותו הלקויה הכניסו אותו לתא רגיל שבו לפחות 12 עצירים אך רק 4 מיטות קומותיים. תולנה דומה התקבלה אדם בן 83, שנاسر בגין אי תשולם קנס, אך הוא נכבול באזיק רגליים וידיים כאשר הובא פעמיים אחדות מבית המעצר לבית החולים.

האגודה התריעה מפני מפכ"ל המשטרה על הפגיעה הקשה בזכותו האדם לכבוד, הנגרמת מככילה מיותרת ובളתי מוצדקת זו ודרשה ממנו למצות את הדין עם האחראים ל主题教育ת הקשה. המשטרה אישרה שהככילה הייתה בגין לנווהים, והודיעה כי השוטרים האחראים לה יועמדו לדין ממשעתי.

זכויות האדם בשטחים הכבושים

אין מוצא

בשנתים החולפים טיפלה האגודה במקרים רבים רבים של פגעה בחופש התנועה של תושבי השטחים הכבושים ופעלה להסרת חסימות מעיל יישובים ושכונות בגדרה המערבית, אשר כוותרו באופן שלמעשה כולא את תושביהם ומונע מהם להתפרנס, למדוד, לקבל שירות רפואי בראיות, לקיים קשרי משפחה ועוד. האגודה פנתה לצה"ל ובקרים אחדים גם עטרה לבג"ץ - בשיתוף עם ארגונים עמיתים - בעניין שלילה ממושכת של חופש התנועה בעירם וכפרים ברוחבי הגדרה המערבית.

בעקבות עטירה שהוגישה האגודה לזכויות האזרח, נפתחה בינואר 2002 לתנועת כל רכב את הדרכים המחברות את הכפר נחלין לעיר בית לחם, לאחר כונה וחצי שבה כל הדריכים המובילות אל הכפר וממנו היו חסומות. בנובמבר 2002 פנתה האגודה לאלו פיקוד המרכז בדרישה להוראות למפקדי כוחות צה"ל בערים שכם וטול כרם, להזכיר על הפסקה בעוצר המוחלט שהוטל על שתי הערים במשך למעלה מ- 100 ימים, כדי שתושבי הערים יוכלו להציג בTHON, מים, תרופות ותרופות חינניות אחרים; בינואר 2003 הגישה האגודה עטירה דחויה לבג"ץ נגד העוצר שהוטל על התושבים הפליטים בחברון בעקבות מתקפה מאורגנת של מתנחלים על בתיהם; במרס 2003 עטירה האגודה לבג"ץ נגד הסגר המתמשך על שכונות טאליתא קומי בכוכב גיאלא; עטירה נוספת נספפת הוגשה בחודש זה יחד עם ארגון רופאים לזכויות אדם, בדרישה להסיר את הסגר על הכפרים טאלם, דיר אלחטב ועזמות, שתושביהם, יותר מ-10,000 נפש, נמצאו שלושה חודשים בסגר מוחלט. בעקבות הגשת העתירות הקל הצבא את הגבלות התנועה שהוטלו על היישובים האמורים.

במציאות חיים של התושבים הפליטינים בשטחים הכבושים בשנתיים החלפות שום זכות אינה מובטחת: לא חופש התנועה ולא הזכות לחיים, לא הזכות לעבוד ולא הזכות לקיים בכבוד, לא הזכות להינור, לא הזכות לקבל טיפול רפואי ולא הגנה על המשפחה.

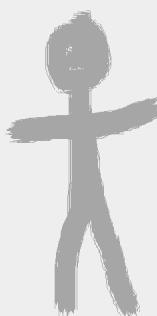
האגודה לזכויות האזרח פועלת באופן נרץ נגד צעדים הפוגעים בזכויות האדם של תושבי השטחים. האגודה מנהלת מאבק מתמשך במישור המשפטי ובמישור הציבורי נגד הריגת חפים מפשע; נגד מדיניות צה"ל שלא לקיים חקירה בכל מקרה של הריגת פלסטינים בידי חיילי צה"ל; נגד הגבלות הרבות על חופש התנועה בשטחים; נגד מדיניות החיסולים ללא-משפט ולהבטחת זכויותיהם של עזרים פלסטינים הכלואים במתכני הכליאה האכאיים.

על ذات / נתן אלתרמן

תְּמַגֵּר הַשְׁלָה הַלֹּחֶשֶׁת "אָכָּן" ...
וַיַּרְאָה אֶת פִּנְיָה בָּרָאי!
עַמְּדָה חֲכִיל הָעָבָרִי! וְתַגְאָנוּ
מִקְהָאת הַצְּבָאָר הָעָבָרִי!

אַמְלָחָת הָעָם, שְׁעַמְּדָה לְבָלִי חַת
מֵאַל שְׁבָעַת הָגִיאָות שֶׁל מְלָכִי הַמִּזְרָח,
לֹא תַחַת גַּם מִפְנֵי "אֶל תַּגְאִידוּ בְּגַת" ...
הִיא אַינְהָה פְּחַדְנִית פְּדִי-כָּר!

הטור השבועי, ספר ראשון, ספרית פועלים
(הורסם לראשונה בעיתון דבר בנובמבר 1948).

31

אֶל יָד "רַק פְּרִטִים הֵם בְּפִרְקָק הַפְּאָר".
פְּרִט אֶכְלָל הַפָּה צָמָד-כָּחָר,
אֲםָם הַכְּפָלָה כָּר מִזְמָשֵׁב לוֹ לְפִרְט הַמְּסֻפָּר
וְאַינְפָוּ חֹבְשׁוּ בָּצְינּוֹק!

כִּי חֹגְרִי כְּלִי לְוָחָם, וְאַנְחָנוּ אַתָּם,
מֵי בְּפָעָל וְמַיִּם בְּטַפִּיחָת הַסְּפָמָה,
גְּדָחִיקִים, בְּמַלְמָאָל שֶׁל "הַכְּרָח" וְ"גַנְקָם",
לְתַחַם שֶׁל פּוֹשְׁעִי מְלָחָמָה.

אַקְרָרִית מְלָחָמָה! הַפְּטִיר הַתְּמִימִים
בָּאוֹרוֹן מִפְנֵיה יִחְזֹר!

אֶרְלָכָן
צָו הַשָּׁר וְצָו הַרְחָמִים
לוּ וַיְהִי בָּהּ כִּמְמָה אַקְרָרִית!

וְלֹקְפָל הַמְּפִיטִים רַק עַל קָסְם הַזָּה
וְתוֹרְמִים לָהּ רַק דָּבָשׂ עַל מְרָדָה!
לוּ יַאֲכִנוּ בִּזְהָה אַעֲשָׂים שֶׁל פְּלָדָה!
בְּתִי דִין צְבָאִים שֶׁל שְׁדָה!

חַצָּה עַלְיִי גַּיְפָא אֶת הָעִיר הַכְּבָאָשָׁה,
גַּעַר עַד זְחִמּוֹשׁ... גַּעַר-כְּפִיר.

אַבְרָהָם הַמְּדָבָר
אִישׁ זָהָן אִשָּׁה
גַּלְחָצָן מִפְנֵי אֶל הַקִּיר.

וְהַגְּנָעָר חַזְקָר בְּשִׁפְיָם-חַלְבָּן:
"אַנְפָה הַמְּקַלְעָה" ... אֶת פִּנְיָה בְּדִידִי ...
רַק הַלִּיט הַזָּהָן אֶת פִּנְיָה בְּדִידִי ...
וְדַמּוֹ אֶת הַכְּפָלָל פֶּה.

זו צָלָם מִקְנָבּוֹת-הַחֲרוֹת, יְקִירִים.
יְשָׁעִים עַד יוֹתָר. אֵין זוּ סָדָה.

מְלָמְמָתָנוּ תָּזְבִּעת בְּטָשׁ וְשִׁירִים ...
טוּבוֹ וַיְשַׁר לָהּ, אַמ-כִּי, גַּם עַל זָהָן!

וַיְיַשֵּר לָהּ אַמ-כִּי עַל "מִקְרִים עַדִּינִים"
אֲשֶׁר שְׁקָם, בַּמְקָרָה, רַצִּיחָה.
וַיְיַשֵּר עַל שִׁיחָות שֶׁל שְׂזָמְעִים-מְבִינִים,
עַל בְּנֹות-צְחֹק שֶׁל וְתָאָר אַסְלִיכָה.

בשנתים החולפים פנתה האגודה העשרה פעמים אל הפרק릿 הצבאי הראשי בדרישה
לחזור את נסיבות מותם של אזרחים פלסטינים חפים מפשע.

במרס 2003, לאחר שלא נגעתה פניתה לפרקלית הצבאי הראשי, יצאה האגודה במסע
齊boriy נגד הרוג חפים מפשע ונגד מדיניותה של הפרקילות הצבאית שלא לחזור מקרי
מוות, שאירעו תוך כדי לוחמה. לפעילות האגודה הцентрפו אנשי ציבור רבים.

באוקטובר 2003 עטרה האגודה לבניין, יחד עם צללים, בדרישה שהחצ'ר יורה לפתח
בחקירת מצ"ח בכל מקרה שחייב צה"ל הרמו אזרחים פלסטינים, שלא לקחו חלק בלחימה.

סכנות חיים
שטח צבאי
כל העובר או הפגע בגדר
מסתכן בನפשו
خطر الموت - منطقة عسكرية
كل من يعبر أو يلمس الجدار
يعرض نفسه للخطر

MORTAL DANGER - MILITARY ZONE
ANY PERSON WHO PASSES OR DAMAGES THE FENCE
ENDANGERS HIS LIFE

מכותרים

חסין וחילזואהה הם תושבי השכונה הצעירה אם אלעзаfir, שבה מתגוררים, שני מבנים, ארבעים בני חמולת זואהה, מזה שנים רבות. הבתים מרוחקים כמה מאות מטרים מהשכונה הירושלמית הר-חומה. מצד האחר נמצאת העיירה הפלטינית בית סאחור, אליו הם שייכים מבחינה מוניציפלית וכשהם מוצאים את פרנסתם, רוכשים את הדרוש להם ומקבלים שירות בריאות וחינוך.

בתחילת שנת 2002, חפר צה"ל תעלה בכਬיש שחיבר את השכונה אל בית סאחור. התעלה מנעה מעבר כלי רכב ואילצה את תושבי השכונה ללכת ברגל מרחק של קילומטר בשטח הררי - לבית סאחור ובחזרה לבתייהם. כאלו לא די בכך, בתחילת יוני 2003 הקים צה"ל גדר אלקטડונית (כחול מתכתית "עוטף ירושלים"), שנתקה את השכונה לגמри מבית סאחור. בהיותם תושבי השטחים, המ עבר לשטח ירושלים אסור עליהם, וכך נותרו כלואים בשטח השכונה ומנותקים מהעולם החיצון.

בעקבות מאץ מתמשך של האגודה לזכויות האזרח קיבל תושבי אם אלעзаfir אישורם למעבר בדרך אחרת לכיוון בית סאחור, אלא שהאישורים הללו מאפשרו להולכי רגל בלבד, ולא לרכב. המרחק לבית סאחור בדרך זו הוא כחמשה קילומטרים.

33

הטבחנו חותם

זכויותינו בטעים הכספיים

בעקבות עתירה, שהגישה האגודה לזכויות האזרח עם המוקד להגנת הפרט וארגוני נספחים, נגד תנאי המעצר הבלתי אנושיים במתבן המעצר עופר ליד רמאללה - שופרו חלקית התנאים במחנה. (2002)

בכ"ץ ביטל את ההוראות שאיפשרו החזקת עצור 12 ימים ללא ביקורת שיפוטית, והחזקה עצור מעל 4 ימים מבלי לקיום בירור ראשוני בעניינו. ההחלטה ניתנה בעקבות עתירה של האגודה לזכויות האזרח ושל ארגונים עמיתים. (2002)

חופש המידע

הזכות לעיין בבדיקות

כ', מועמד למשרה מסוימת, הופנה למבצעי התחמה במכון אבחון פסיכולוגי. במהלך המבדקים, כשכל מייענו היו נתונים למבצעים ולמשרה הנחשכת, הוחתם על כתב ויתור על הזכות לעיין בתוצאות המבחנים ובהתמלצות המבחן. כשבקש כי לאחר המבדקים לעיין במבחנים וכתזאתיהם, נאמר לו כי אין יכול לקבלם.

בהתאם לכך עלי פי חוק הגנת הפרטיות הגיש תובענה לבית משפט השלום בתל אביב, ודרש לקבל לעינו את כל המידע שנצרבר לבכיו במכון. בית המשפט דחה את בקשתו על יסוד כתב הויתור, שעליו חתום, ואף חייב אותו בהוצאות משפט. אך פנה כי לאגודה לכבודו האזרה, וזה הגישה בשמו ערעור לבית המשפט המחווז. ערעור טענה האגודה, כי מניעת הגישה של אדם למידע הנצרבר על-אודוטו פוגעת בזכויות יסוד ובזכויות חוקתיות, ובמיוחד בזכות פרטיות ובזכות לבכוד. עוד נאמר בערעור כי בית משפט השלום טעה כאשר הסתמכר על כתב הויתור והתעלם מעמדת הנחיות, שבה נמצא הבchan ביחס למכון אבחון, לעומת שאלת מהירה שאינה מאפשרת לו להתמקח על תוכן המסמכים המוגשים לו לחתיימה. הערעור תלוי ועומד.

הזכות לעיין בתיק תיקירה

בשנת 1997 נפתחה חקירת משטרת נגד אברהם פריד. לטענותו, הייתה זו תוצאה של תלונה שהונשה נגדו כנכמה, בעקבות גילוי שחיתות שחשף. רק כעבור יותר מארבע שנים, בעקבות פניותיו ליעץ המשפטי לממשלה, נמסר לו כי הוחלט לסתור את התקיק נגדו מחוסר ראיות. עם קבלת הודעה על סגירת התקיק, פנה פריד לפרקיות מוחז ירושלים וביקש לעיין בתיק החקירה שנוהלה נגדו, לאחר שרצה להגיש עיר על הסיבה לסגירת התקיק וכן כדי לבדוק אפשרות לתבוע את מקיו מן האחרים להם. פניותיו לא נענו.

פריד פנה לאגודה לכבודו האזרה וו עתרה בשמו לבג"ץ בטענה, כי הנחיות פרקליטת המדינה, לגבי בקשה לעיין בחומר חקירה שבתיק משטרת, מעדיפות את ההגנה על האינטරסים של המשטרה והפרקיות על פני ההגנה על זכויות האזרה, ובראשן חופש המידע והזכות לשם טוב. העטירה תלויה ועומדת.

הטבענו חותם

חוק חופש המידע

האגודה לכבודו האזרה הייתה מיזמי חוק חופש המידע שהתקבל בכנסת, ופעלה בקואליציה של ארגונים לבבטחת חופש המידע. חוק זה הוא צעד חיובי ביותר המבטיח את הזכות לקבל מהרשויות מידע, הן עלמושאים בעלי עניין ציבורי והן במקרים הנוגעים לאזרה באופן אישי. (1998)

לכל אדם יש זכות לעיין במידע על-אודוטוי, המציג בידי רשויות ציבוריות או בידי גופ פרטי. למידע זה יש לעיתים עליות עתידי של אדם, ولكن אין להסתיר ממנו את המידע שעומד בסיס החלטות הנוגעות לו.

אשפוז פסיבי אטרוי כפוי

דלת ברזל כבדה נפתחת. אני בפנים.

אפופה בריח הגודס את חדר המדרגות האפלולי.

את נבי המלחקה הסגורה

תמר קרון, "אהבת דניאל"

האגודה לזכויות האזרח מטפלת בכל שנה בעשרות תלונות של אנשים, שאושפזו במוסדות פסיכיאטריים נגד רצונם. התלונות עוסקות לאשפוזים לא חוקיים; לפגמים בהליך האשפוז עצמו (כגון חוסר ביסוס משפטי של עלילות האשפוז, הנדרשות על-פי חוק); להליך לא הוגן בוועדה הפסיכיאטרית; לא-יתן מידע על הליך האשפוז ועל זכויות המאושפז; לתנאים בכתי החולים ועוד.

35

זכאים ליז bog

בשנת 2001 הגיעו האגודה לזכויות האזרח וארגון " בזכות", באמצעות התכנית לזכויות אדם אוניברסיטאית תל אביב, עתירה לבג"ץ בדרישה להעניק ייצוג משפטי לכל אדם שמאושפז בכפייה. בעקבות העתירה החל משרד המשפטים ביוני 2002 בפרויקט ניסויי במחוז ירושלים. במסגרת הפרויקט מוענק ייצוג משפטי לכל אדם, שאושפז בהוראת הפסיכיאטר המחויז, אשר ענינו מובא בפני הוועדות הפסיכיאטריות במחוז ירושלים ושאינו מיוצג בידי עורך דין. הפרויקט הביא בתוך פרק זמן קצר ביותר לשיפור ניכר בשמירה על זכויות המאושפזים במחוז זה. בתשובה לעתירה התחייב שר המשפטים לתקן תקנות, אשר יסדירו מתן ייצוג משפטי בכל ההליכים המתנהלים בפני הוועדות הפסיכיאטריות.

הליך הוגן

כל אדם זכאי שעוניינו יטופל בידי הרשות בהליך צודק והוגן. הוא זכאי לקבל נימוקים לצעד, שעתיד לפגוע בזכותו, והוא זכאי להתגונן מפני פגעה כזו.

חותרים גורלוֹת

חוק הנוגע מאפשר להוציא קטינים מחסוטה הוריהם באמצעות הליך משפטי. הסמכות זו הוענקה לפקידי סעד כדי להגן על ילדים הנמצאים בסיכון. פקידי הסעד הופכים לאחרראים על הילדים והם הקובעים את גורלם. לפי נתונים רשמיים, מדי שנה בשנה מצויים מבתיהם כ-500 ילדים בללא הסכמת ההורים. כ-2,500 ילדים ככל, שהוצאו מבתיהם בשנים האחרונות, חיים כולם הרחק מההוריהם. מטלנות שהגיעו לאגודה עולה, כי לעיתים הוצאות ילדים מהבית, שהיא צעד חריג וקיצוני, נקבעת בנסיבות רבה מדי, ומתוך פגעה בזכות ההורים להליך הוגן. האגודה לזכויות האזרח יציגה בערכאות משפטיות שונות, משפחות וקטינים בהליך הכרחת "מקומות" ופועלת למען הקפדה על הזכויות להליך הוגן ועל הזכויות להגנה על המשפחה.

פְּסִיכִיאָטְרִים: קַדֵּד

אי, כבן 54, הועמד לדין לפני שלוש שנים, לאחר ששבר פנסי מכוניות של שכניו והתייד במשפט כיובי לעבר אחד משכנייו. בית המשפט לא בדק את טענתו כי מדובר בסכסוך שכנים וכי הוא הוכה קודם לכן, שכן הוא נמצא בלתי כשיר לעמוד לדין והוא נגיד צו אשפוז בגין חוליים פסיכיאטריים.

הוריו של אי נפטרו זה מכבר ואחיו אינם מתגוררים בישראל. עד לשיפורו התגorder בדירת הוריו, המזוהה בנסיבות משופת שלו ושל אחיו. לבקשת אחיו ואחותו, מינה לו בית המשפט אופטראופום.

בmarsh שלוש שנים אשפוו טענו האופטראופום ואחיו של אי כי מوطב שיישאר כלוא באשפוז הכספי. השירותים לדירתו נתקו זה מכבר והיא עומדת ריקה. האופטראופום התנגד לחזרתו לדירתו מכוריו אך גם נמנע מלנסות ולמצוא פתרון דיור חלופי. העובדים הסוציאליים, שניסו למצאו מסגרת שתאפשר את אי לאחר שחזרו, לא היו שבעי רצון מהעדיף שיטור פעולה מצד האופטראופום ואף ביקשו להחליפו.

באין לו תמייה אמיתי מבחוץ, ובהעדיף ניסו אמייתו לדאג לשחררו ולעתידו, הארכאה הוועדה הפסיכיאטרית שוב ושוב את אשפוו הכספי של אי, הגם שאינו מסוכן לעצמו או לולתו. העילה לאשפוז הכספי המתמשך הייתה שאין לא' פתרון דיור חלופי, שיהלום את צרכי ויאפשר לו להשתלב בקהילה, אולם הדין אוסר על שלילת חירותו של אדם בעילה מעין זו.

לאחר שהאגודה לזכויות האזרח הגישה לבית המשפט המוחז ערכור על החלטת הוועדה הכירה המדינה לצורך למצוא פתרון חלופי שיביא לשחררו של אי מן האשפוז הכספי. בית המשפט הורה למدينة להסדיר תכנית שיקום ומסגרת Tamica חיצונית לא'. בצד הורה לאופטראופום של אי לפעול להסדרת מימון לתכנית השיקום. בעקבות זאת בוטל אשפוו הכספי של אי, והוא ממתין להסדרת מסגרת חלופית שתאפשר אותו עם יציאתו הצפיה מבית החולים.

חופש הדת והמצפון

לכל אדם יש זכות ליהוג על-פי צו מצפונו.

חג ומועד

mobatlim ba'azor ha'zafon mo'venim la'hshera makzu'ut b'mekhala't utid be'tbaria. Ushrot moslimim halomdim b'mekhala' d'hamo lemishmu hovdutu' sh'l manhal ha'mekhala', shel limudim b'imi chag ha'kurban (u'z al adcha) yitnahlo' cerchil. Mi' shala'i tiz'atz, ha'du'u ha'mehala, gamla't ha'bittu' ha'lumi' sh'l tok'atz.

umotot sa'ot al'alemel panta' be'vini' zha' la'agoda l'zkiyot ha'azra. Be'zeg ha'agoda pena' le'monha ul ha'kashra' me'govrim b'meshad ha'uboda' ho'rocha' ve'habair lo' li'ha'dira' la'heti'atz b'mekhala' b'imi chag pogut' be'chofesh ha'dat sh'l ha'talmidim wa'ya' meshollet basim chuki'. Ha'dira' ba'otla.

37

חופש הדת למשפחה

mosad ha'chinuk na'el'z la'chazar la'uboda ganet shufatra la'achor 26 shanot uboda' be'hinuk ha'mamlachti dti. ha'siba la'petu'ria hi'yata shi'liya chilonim u'limodim be'bat-sfar mamlachti'im. ha'agoda ha'gisha tabua' ba'shme'a shel ganeta, v'chit-hdin la'uboda horah la'moshad ha'chinuk la'chazar oto la'uboda, v'ne'ar zo' ul nesivo li'zor "ge'ato'ot" ne'fudim la'zibor ha'chiloni u'la'zibor ha'dati. (1999)

המרת דת

chamisha yehudim asher ha'miro' at'atzam la'islam pan' la'agoda ha'zkiyot ha'azra la'achor sh'meshad le'univi' d'hotot sirab la'hcer bat'okfem sh'l fiski-din sh'reutim ha'mudim ul ha'mora' ha'dat. ha'moshad ha'urim ul ha'ponim k'shivim morobim be'derek la'kbelat ha'ishuvim be'dabar ha'mora' dtam. Be'n ha'itur drusho f'kidi' ha'moshad ha'ponim le'havia ai'shuvim min ha'rebbonot ha'rashit ao' la'evor b'dikha sh'l u'veda mi'oychedt, ha'morabba' mu'obed sociyal, psichiatr u'psikolog, di' la'chon at kavot ha'hama' v'v'hani' la'hera' ba'. Achdim ha'ponim ubaro' m'sacth shel nisyonot sh'kenu' m'atz ha'fukidim, ba'matra' la'shnot at d'utim be'vini' ha'ha'atse'lotot, la'utim be'li'oi bi'tiyim moshefilim v'vun' ha'dira' g'sha' la'freti'ot.

ha'agoda l'zkiyot ha'azra panta' la'farklitot ha'mida'ha v'zivina ci'drishotu' sh'l ha'moshad le'univi' d'hotot mon ha'mata'sel'ot ain chinukiot, chorugot m'smekot'um sh'l ha'fukidim pogut' ba'zkiyot ha'ponim le'chofesh ha'dat v'le'kod. Ba'ukbot ha'agoda, v'una' ha'moshad le'univi' d'hotot la'kashot ha'reshom v'ha'nefik ha'tu'ot la'arbut ha'ponim la'ela' la'ha'dira' nos'fat.

פטור משירות צבאי

b'mehal' shnat 2002 tipula' ha'agoda la'zkiyot ha'azra be'univim shel m'sfer chayilim, sh'viksho la'petur oto'um mishirat zvai' mitzfon v'dot. Be'k'el achd man ha'makrim panta' ha'agoda la'zeh'el be'dirisha la'afshar la'chil' le'umod be'pni ha'oudeha ha'mi'ohudat la'petur m'tamim mitzfon; be'ukbot ha'pni'ya sh'ocher ha'chil', ha'g'm sh'abofen reshi' ni'ba' ha'shchoror meshikholim achrim, sh'ainim noge'ut la'tamim mitzfon.

ba'perior 2003 utra'ha ha'agoda l'zkiyot ha'azra le'bg'iz b'shem dror boimil, sh'sirab la'shrot be'zvava b'shel amonato ha'fatzistit, v'viksh la'afshar lo' la'bz'ut sh'irot azra, sh'la' b'masg'rat ha'zvava. ha'oz n'shp't sh'vo' v'sho'v, v'ri'za ha'tok'ot mu'azar matzbarat shel 168 y'mim. Ba'utira' na'te'en, ci' bu'od sh'zvava po'ter m'di sh'na b'shona re'bbotzut zvavim m'chobet gi'os, r'bis mohm m'tamim amona' dtiti, ha'oz no'kut b'mdinot sl' id k'sha' mi'oyched ng'd boimil v'ng'd s'rbavi' mitzfon achrim, rak' sh'mo ofp'ha ha'fatzistit shel amonot. Ba'ukbot ha'utira' ha'ozman boimil sh'vo' lo'wudat ha'petur m'tamim mitzfon v'zo' ha'chilta la'shchor oto'um mishirat, be'slab' ha'ozman.

הטבענו חותם

מו'otor la'makor be'shar la'casr

mcira' shel be'shar la'casr ha'otora ba'ntava la'achor sha'agoda ha'genna ba'atzola' ul be'ali' haniv'ot be'ur, sh'agoda' n'gemt'ktavi' asom b'shel m'korot be'shar chizir. sh'agoda' n'gemt'ktavi' asom b'shel m'korot be'shar chizir. b'it-hamshaf' kib'lat umadt ha'agoda, ci' chok ha'udr ha'ironi, sh'as'er ul m'kirtat be'shar chizir, betul b'shel ha'gisha ba'chofesh ha'dat v'ba'chofesh ha'sbat.

בתי קולג'וע פתח'ים בשכ'ת

ba'g'z kib'lat umadt ha'agoda ba'utira'ha uriyit n'tanya ha'c'ir ba'g'z be'k' sh'bek'or b'kolg'ou' n'chsh' la'f'ulot t'reb'ot ha'mezon, v'be'k' n'slala' ha'drur la'kashot b'sh'v'ot ha'agoda, ci' chok ha'udr la'f'ulot b'tei kolg'ou' be'urbi' sh'vat. (1993)

הטבות למתן תעוזות כשרות

ba'g'z kib'lat umadt ha'agoda ba'utira'ha b'shem re'k'dnit' ha'betan a'lyana' reskin' v'k'beu', sh'el mutan' ha'zorot la'ha'it'ch' ar'rok la'kashot ha'mezon, v'ain la'hatnot at mutan' la'f'ulot b'tei kolg'ou' b'ayi' ha'op'ut rak'ndiyot ba'ut.

אָזֶר חִזּוֹת וְתִשְׁבּוֹת

סיפור קצר, על גלית וחואן

גלית ביתן, אזרחית ישראלית יהודיה, וחואן מולינה, אזרח ארגנטינאי נוצרי (שהשתהיה שלוי בארץ פגה), הכירו זו את זה בתל אביב והפכו לבני זוג. בחודש ספטמבר 2002 החליטו למסד את יחסיהם ולהינשא. בחודש נובמבר 2002 רכשו בני הזוג Kartesky טישה לפקריסון וננו לשכה למיניהם אוכליסון וביקשו לקבל בעבור חואן "אינט-ויזה" - אשרה יצאת מישראל ולהיכנס אליה - כדי שיוכלו לצאת מהארץ, להינשא בקפריסון ולשוב ייחדיו לישראל. הפקידה הודעה להם שאין נוכנים "אינט-ויזה", והם נאלצו לבטל את נסיעתם לקפריסון. מכך עשו בני הזוג מאמצים רבים לקבל אישרה בעבור חואן, אך לא הועיל.

ביווי 2003 עצרו את חואן שוטרי מינהלת ההגירה והוא נשלח לכלא "מעשייה". בני הזוג פנו לאגודה לזכויות האזרח, ועורך-דין מטעמה יציג את חואן בפני בית הדין ליבוררת משומות של שוהים שלא כדין. תחילתה לא הסכים משרד הפנים לשחרורו, אלא אם יתחייב לצאת מישראל בתוך זמן קצר. רק לאחר שהובחר שגילת - שכעת כבר הייתה בהריון מתקדם - לא תוכל לצאת מישראל, ולאור החשש שהטיפול בהחרתו של חואן לישראל עלול להתעכב על אף הלידה המתקרבת, נאות משרד הפנים להסכים לשחרורו של חואן בעורבה למשך חמישה חודשים, אך דבק בעמדתו, כי על חואן לצאת מישראל, ורק לאחר הנישואין, בעוד שווה בחו"ל, תוכל גלית להגיש בקשה להכنسו לישראל.

בעקבות עתירה מיניהלית שהגישה האגודה לזכויות האזרח לבית המשפט המ徇די בתל אביב, נאות משרד הפנים לבסוף לחת להוחן "אינט-ויזה", שתאפשר לו ולגלית לצאת לחו"ל, להינשא ולשוב מיד ייחדיו.

לחץ בלתי חוקי

משרד הפנים מנע שירותים מתחשיים ומأدירים שיש לו מחלוקת עטム בשאלות של מעמד ומרשם, באמצעות לחץ לקבלת הסכמתם לשינוי של פרטיה הדת, הלאום או הממעמד האישי במרשם האוכלוסין. בעקבות עתירה לבג"ץ של האגודה לזכויות האזרח והמרכז לפולקליטם יהוד, נאלץ משרד הפנים לשנות את הנהול (שמכוון מנע שירותים כגון הנפקת דרכונים ותעודות זהות, שינוי מען, רישום נישואין ומtran תמצית רישום) ולהתאים לדרישות העותרים. (2003)

משרד הפנים מלאוה את אזרחית ישראל מלידתם ועד מותם. הוא המנהל את מרשם האוכלוסין, הוא הקובל מי ייכנס לישראלומי יגורש ממנו, והוא המנפיק תעוזות לדידה ופטירה, תעוזות זהות ודרוכונים. בידו נתונה הסמכות לקבע נוהלים להתקשרות של זרים בישראל. בעוד שחוק השבות מכיר בזכותם האוטומטית של יהודים לה坦זרה במדינת ישראל, הרי שבהעדר הליכי התזרחות סדריים, לא יהודים, ובנין-זוג זרים של אזרח ישראל נתקלים בהליך אורך ומסורבל, הנutan לשיקול הדעת, ולפעמים אף לשירות הלב של פקידי משרד הפנים.

האגודה לזכויות האזרח משקיעה מאמצים רבים לשינוי המדיניות של משרד הפנים ולקביעת נוהלים שווניים ואחדים לכל.

כאן נולדתי

עמנואל, גון ורוי סטריסוין הם שלושה אחים, שאימים הגיעו לישראל מהפיליפינים ואביהם מתאילנד. הם נולדו, גדלו והתחנכו בישראל ואין הם מוכרים מקום מלבדה. שפטם עברית, תרבותם ישראליות, והם חשים ישראלים לכל דבר. לאחר שהוריהם אזרחים זרים מצאו עצם השלווה בהגיעם לבגרות ללא מעמד חוקי בארץ. הם אינם יכולים לעבוד באורך חוקי ואינם זכאים לזכויות רכבות, השמרות רק לתושבי קבע ולאזרחים, כגון ביטוח בריאות ממלכתית. הם חיים בחשש מתמיד שמא יעצרו בידי המשטרה ויגורשו. כל ניסיוניהם ל千古 מעמד בישראל על בתווח.

בעתירה מינהלית שהגישה בשםיהם (וכשם צער נסף), בן למשפחה שמצוהה מהונג קונג) לבית המשפט המ徇די בתל-אביב טענה האגודה לזכויות האזרח, כי בסירובו להעניק להם מעמד של תושבי קבע, משרד הפנים מועלם מניסיבות חיהם הייחודיות, ופגעה בכך קשה מabit בזהותם, בתחזות השיכות שלהם ובכבודם. האגודה ביקשה מבית המשפט שיקבע, כי זו אשר שהה בישראל במשך שנים רבות כקיטן, וכיישראל ביתו ומרכז חייו, יהיה זכאי, בהעדר מניעה פלילית או בנסיבות, לקבל אשורה וрешון לישיבת קבוע בישראל.

בעקבות עיתרתה של האגודה לזכויות האזרח הודיע שר הפנים כי יפעל להעניק אזרחות או תושבות קבוע לילדי אזרחים זרים, שגדלו בישראל וחיו בה שנים רבות.

כוננה זו טופצה בידי ראש הממשלה, שנעננה לבקשתו של היועץ המשפטי לממשלה. העיתירה תליה ועומדת.

לא להפריד הורה פילדוי

הLR התאחדות של אזרחZR הנישא לאזרח ישראל הוא הליך מדורג, שנמשך ארבע וחצי שנים לפחות. האגודה לזכויות האזרח טיפולה במקרים אחדים שבהם נולדו לבני הזוג ילדים במהלך תקופה זו, אולם לפני הסתיים הליך התאחדותם של ההורה הזר, התעוררו הנישואין ובני הזוג נפרדו.

על פי מדיניותו של משרד הפנים, במקרה זהה מתקבלת אוטומטית זכאותו של ההורה הזר, לא רק להתחדשות, אלא אף לשיבת ארעיה בארץ, והוא נדרש לעזוב מיד את ישראל. העובדה כי יש לו בארץ ילדים קטינים – שייפגעו קשות מכירוש אחד מהוריהם - אינה משפיעה, לפי מדיניותו של משרד הפנים, על הסדרת מעמדו. הורהZR צהה, המשרב להתנקט מילדיו, אלץ לשבות בישראל ללא כל מעמד חוקי, כשהוא חשוף לסכנות גירוש ומתקשה לפרנס את ילדיו. במקצת המקרים, כאשר ההורה הזר הוא זה אשר לו ניתנה המשמרות על הילך, עשוי הדבר לגרום לניתוק הקשר בין הילך ובין ההורה הישראלי. האגודה לזכויות האזרח הגישה בפברואר 2002 עיתירה מינהלית בנוגע לבית המשפט המ徇די בירושלים. בית המשפט דחה את העיתירה, והאגודה ערערה לבית המשפט העליון. העזרו תלי ועומד.

אזורית בן הפניין

אי עלהה לישראל מחבר העמים בתחילת שנות התשעים. כעשר שנים לאחר עלייתה, לקחו ממנו פקידי משרד הפנים את תעוזת הזהות שלו, בטענה שהושגה במקרה. התעודה נלקחה שלא כחוק וללא הליך הוגן. האגודה לזכויות האזרח עתרה בשםיה לבל"ץ ומשרד הפנים הסכים להנפיק לה תעוזת חדשה. אי' קיבלת תעוזת זהות חדשה והגישה עיר על החלתו של משרד הפנים לשולח את אזרחותה. אלא שהעיר דחהה וכאשר הגיעה אי' למשרד הפנים, לאחר שהשלימה הליכי גיור, וביקשה לעדכן את סעיפי הדת והלאום בתעודה, נלקחה ממנה תעוזת הזהות שלו וועכבה בידי פקידי משרד הפנים חדשים ארוכים, בניגוד לחוק וambil שתהיה להם הסמכות לכך. רק לאחר שהאגודה לזכויות האזרח עתרה שוב לבל"ץ החזיר משרד הפנים לא' את אזרחותה הישראלית ואת תעוזת הזהות שלו, והוא נרשמה במרשם האוכלוסין כיהודיה.

מְהֻגָּדָה

"הזמןנו

פועלים,

הגיון

41

בני אדם"

מקס פריש

מהגרי עבודה ועובדים זרים בישראל הם קבוצה אוכלוסייה המונה כיום מאות אלפי בני אדם, ובهم משפחות רבות. האגודה פועלת נגד פגיעה בזכויותיהם של עובדים זרים, השווים בארץ בראשון, מצד מעצדים, ולהגנה על זכויותיהם של המועמדים לגורוש.

זכויות במשפט

הליך המעצר של אזרח זר, השווה בארץ ללא היתר, והביקורת עליו, חריגים באופן קיצוני מאמות המדינה המקובלות במשפט הישראלי בגין מעוררים פליליים ואזרחיים. ביולי 2002 עתירה האגודה, עם מוקד סייע לעובדים זרים, לבג"ץ נגד שר הפנים, בדרישה לתקן סעיפים בחוק הכנסה לישראל, הנוגעים להליך המעצר והכירוש של עובדים זרים ללא היתר, ומאפשרים מעצר של עובדים זרים ל-14 יום, ללא ביקורת שיפוטית. בעתריה נטען, בין היתר, כי יש לנתק את הזיקה בין בית הדין לביקורת משמרות שוים שלא דין לבן משרד הפנים, שאת החלטותיו הוא מזכיר. בעקבות העתירה הודעה המדינה כי בית הדין לביקורת משמרות יועבר ממשרד המשפטים. העתירה תלויה ועומדת.

נשך המאבק נגד מדיניות הכבילה של עובד למשפט
שיישה ארגוני זכויות אדם, ובهم האגודה לזכויות האזרח, עתרו לבג"ץ באמצעות התכנית למשפט ורוחה אוניברסיטת תל-אביב, בבקשת כי המדינה תחליף את אשרות השהייה והעבודה הקובלות את העובד למשפט ספציאלי באשרות העבודה על-פי ענף התעסוקה, שיאפשרו מעבר חופשי בין מעסיקים בין-ענפים. בית המשפט הורה לממשלה לנקם מדוע לא邑טול הסדר הכבילה וחיב את המדינה לבחון את המדיניות בהשוואה לנוהג במדינות אחרות.

לא מנורשת

עוגצת זרה בתחום הסייעוד, שעבדה בישראל שנים אחדות ברשון, נסעה לבקר את משפחתה בפיליפינים, לאחר שהסירה במשרד הפנים את יצאה ואות חזרתה. בעודה בחו"ל פנתה מעסיקתה למשרדי הפנים וביקשה שאלתיתו לה לשוכב. בשוכה לארץ, נעצרה בידי פקידי ביקורת הגבלות ונאמר לה כי האשרות שבדרךונה מボולות, וכי היא תגורש בתוך יממה לפיליפינים. האגודה לזכויות האזרח הגישה עתירה מינהלית דוחפה לבית המשפט המחווי בתל-אביב, ובקבוקות זאת הותה כניסתה לישראל בהתאם לאשרה שבדרךונה.

שוחררו ממעבר

35 אזוריSin, שהגיעו לישראל בהתר עבודה, שילמו אלפי דולרים ומישכו את עתידם כדי להגיע לישראל, על סמך ההבטחה שיועסקו בה במשך שנתיים. האזרחים הסינים נאלצו לעזוב את מסיקיהם, שהפכו את זכויותיהם, ולאחר שנעצרו בידי המשטרה הוצאו נכדים צוי גירוש. בעקבות עתירה מינהלית, שהגישה האגודה לזכויות האזרח בשיתוף ארגונים עמייתים, שוחררו העובדים ונשארו לעבוד בארץ לאחר שקיבלו היתר עבודה.

בית המשפט המחווי בתל-אביב קיבל ערעור, שהגישה האגודה לזכויות האזרח בשם ארבעה אזרחי ירדן. הארבעה הוחזקו במעצר במשך חודשים אחדים בשל קשיי מינהלי לנרשם מהארץ. בית המשפט קיבל את עתרת האגודה, וקבע כי החלף 60ימי שמורת יש לשחרר בערוכה שולא כדין שא-אפשר להרחקו מישראל. משרד הפנים ערער על ההחלטה לבית המשפט העליון. הערעור תלוי ועומד.

הטבענו חותם

ביטוח לאומי לעובדים זרים

בעקבות עתירה שהגישה האגודה לזכויות האזרח, בשיתוף עם ארגונים עמייתים, התחייב המוסד לביטוח לאומי למון שירותי רפואיים לנפגעי תאונות העבודה, מענק לדידה והוצאות אשפוז ליוולות. את יתר הgements את התחייב המוסד לביטוח לאומי לשולם לעובדים אם יעדכו את ישראל. (2003)

הגנה משפטית

בעקבות פנית האגודה הנחתה משטרת ישראל את יחידות משום שלא יכול למן לעצם כרטיס טיסה. בעקבות עתירת האגודה לבכ"ץ, המדינה ממנת את כרטיס הטיסה של האזרחים הזרים בלתי חוקיים בין שהיותם הבלתי חוקית, כאשר הם מצוים בין כתלי של בית משפט. (2002) ממושך ומיותר. (1998)

גיון טישה לאזרחים זרים

אדוחים זרים ובין המתינו חדשניים במעצר, משום שלא יכול למן לעצם כרטיס טיסה. בעקבות עתירת האגודה לבכ"ץ, המדינה ממנת את כרטיס הטיסה של האזרחים הזרים בלתי חוקיים בין שהיותם הבלתי חוקית, כאשר הם מצוים בין כתלי של בית משפט. (2002) ממושך ומיותר. (1998)

הדיינון הלאכנית

מערכת הדינור

בכיסיס פועלתה של האגודה לזכויות האזרח במערכת החינוך, העברית והערבית, נמצאת התפיסה שעל מערכת החינוך לשמש דוגמה להתמודדות רואה עם שונות מכל סוג - עדותית, לאומיות, מדגרית, מעמדית או אידיאולוגית, ולהטמע בתלמידים ערכיים דמוקרטיים ובראשם תפיסה מוסרית של כבוד לזכויות האדם.

הפעולות במערכת החינוך כוללות השתלמויות מגוונות לאנשי חינוך ובהן, בין היתר, העשרה בנושאי זכויות אדם והקניית מיומנויות מעשיות להתמודדות עם טוגיות אקטואליות ועם דילמות הנוגעות לזכויות האדם בבית הספר. אף תלמידים משתפים בהרצאות ובדיונים העוסקים בזכויות של קבוצות ובסוגיות של זכויות האדם. לקרה יום זכויות האדם הבינ-לאומי, ב-10 בדצמבר, מתקיימים אירועים מיוחדים. כך נערכה בשנת 2002 במערכת החינוך העברית תחרות ציורי ילדים בנושא "זכויות האדם ממבט איש".

מחלקה החינוך עוסקת גם בפיתוח חומר לימודי ופעילות מול כורים במשרד החינוך, במטרה להעניק את מחויבותה של המערכת כולה לחינוך לזכויות האדם. בשנה החולפת פותח לראשונה, במסגרת שיתוף פעולה בין מחלקת החינוך של האגודה לבין סמינר הקיבוצים, קורס שניתי במושא פיתוח מתודיקה חינוכית המקדמת זכויות אדם. תכנית ללימוד זכויות האדם באינטרנט, פרי פיתוחה של האגודה לזכויות האזרח, הותאמת לתקנית הלימודים לבגרות באזרחות, אושרה בידי המפקחת על לימודי האזרחות במשרד החינוך, והוכנסה כיחידה נפרדת לאתר חדש של משרד החינוך ורשת אורט. התכנית מיועדת לתלמידים של חטיבות הבכניים ובתי הספר התיכוניים, והוא כוללת פעילויות, מיליון מונחים, תקצירים פסיקה, קטיעי עיתונות, קישורים וחומרם אחרים.

ביום זכויות האדם נערך במסגרת התכנית רב-שיח על זכויות התלמיד, בהשתתפות מומחים מהאגודה, מורים ותלמידים מיותר מעשרים כיתות ברחבי הארץ. במהלך שבוע זכויות האדם בחודש דצמבר התארחו נציגי האגודה גם בפורום-אינטרנט העוסק בסוגיות חברותיות. הדיונים כללו עשרות הוזעות ותגובה, וזכו למשמעות טוב מאוד מהפורום המאוחד.

החברה הישראלית מורכבת ממקוון של קבוצות שנן מחד גיסא מסגרות של שיווק והזדהות, ומאיתך גיסא שוסעות ומפלגות אותה, והיא מרובת מתחים לאומיים, דתיים, חברתיים ומעמדיים. בשנים האחרונות ניכרת היידרורות בשיעור התמיכה של הציבור היהודי בישראל במערכות דמוקרטיות, בכלל הרמות: תמכה כללית בשיטה הדמוקרטית, תמכה בערכים דמוקרטיים ספציפיים ותמכה בשוויון זכויות ל민וט העברי. **בחברה כזו חיוני לפעול לחיזוק היסודות האזרחיים-דמוקרטיים, ולהנחלת התפיסה שזכויות האדם הן של כלبني האדם.**

האגודה לזכויות האזרח מקיימת פעילות חינוכית ענפה, שמטרתה הרקנית ערכי זכויות האדם לכל שדרות החברה הישראלית. **מחלקה החינוך של האגודה פועלת להוספת שיח הזכויות לשפה המקצועית של בעלי תפקידים במערכות העוסקות בשמירה על זכויות האדם ובהפרטן, שכן הם באים ברגע יומי-יום עם דילמות וסוגיות בתחוםים אלה. הפעולות החינוכית היא תהליכי, מתחשכת לאורך זמן, תוצאותיה אין מידיות, והיא נעשית מתוך יסיכון להתאים את הפעולות למציאות המורכבת בה כולם המגזרים השונים.**

האנדרט

ק הילת

החינוך בתחום הקהילה פונה לעובדים בתחוםים חברתיים – עובדים סוציאליים, מדריכים בפנימיות, פקידי סעד, עובדי מינהל וצאות, עובדים קהילתיים, עובדים שכונתיים ועוד. בעלי תפקידים אלה נמצאים בקשר יומיומי עם אוכלוסיות, שזכויותיהן מופרעות, או לא ממושאות, לעיתים קרובות. הם מרכיבים בידיהם יכולת השפעה רבה על חייהם של אנשים. בידם להחליט, למשל, לגבי זכאות לקבלת תמייה כלכלית, סיוע בשכר דירה, גמלת הבטחת הכנסתה ואף לגבי הוצאה ילדים מוחזקת הוריהם.

45

פעילות מחלקת החינוך של האגודה לזכויות האזרח בתחום הקהילה מתמקדת בהפצת "תורת הזכויות" בקרב העובדים החברתיים, במטרה לשנות את תפיסתם המकצועית כלפי ציבור הלוקוחות מ"זקקים" ל"בעלי זכויות", ולסייע להם לשמר על זכויותיהם של פרטיטים וקבוצות, לממשן ולקדמן.

בשנתים האחרונים ערכה מחלקת החינוך יותר מארבעים סדנאות לעובדים בשירותים החברתיים, במקומות שונים בארץ, בהשתפות יותר מ-500 עובדים ממספר מקצועות. ב-2003 החללה הפעלה של תכנית חדשה, "קהילה מקדמת זכויות", בלשכות לשירותים חברתיים של שגב שלום, אור עקיבא ונס ציונה. במליצה העובדים עוכרים הכוונה בנושא זכויות אדם, ואחר-כך מבצעים פרויקטים קהילתיים מקדמי זכויות בשיתוף לקוחותיהם, בליווי ובנהנאה של אנשי המකצוע של האגודה.

פטיות חינוכית בקרבת כוחות הביטחון

במסגרת תוכנית לפועלות מתחשכת עם סגל פלוגת מג"ב, מקיימת מחלקת החינוך של האגודה, סדרת מפגשים עם כל מפקדי הפלוגה. התכנית מובילה ליצירת קווים מוחמים לפלוגה בסיטואציות הנוגעות לחכיות האדם, ולביעת אמצעים להרשעת הרעיון של זכויות האדם בקרבת השוטרים והמפקדים.

מחלקה החינוך של האגודה ערכה סדנאות לשוטרי מינהלת ההגירה (שמשימתה העיקרית לאטר ולגרש מהארץ מהגרי עבודה השוהים בישראל ללא היתר) במטרה לפתח מחויבות מערכתית לכבוד זכויות האדם של המועמדים לגירוש.

בדצמבר 2002 ציינה משטרת ישראל, בסיוונה של מחלקת החינוך, את יום זכויות האדם; נערך יום עיון על זכויות האדם בהשתפות כל קציני הדרוכה של המשטרה והועברו סדנאות לשוטרים בתחנות משטרת שומות.

בשנתים הקרובות התקיימו עשרה סדנאות لأنשי כוחות הביטחון, הן חלק ממסלול ההכשרה והן במסגרת השתלמויות יומי עיון מיוחדים.

לאנשי כוחות הביטחון תפוקיד מכריע בשינויו ובגנה על זכויות האדם. פעילותם השגרתית כרכבה בחיקוך מתמיד עם אנשים, לעיתים קרובות במצב לחץ. לא אחת מזמנת להם המציגות מוצבים מורכבים, הדורשיםஇין בין השמירה על הביטחון האישית ועל הסדר הציבורי לבין ההגנה על זכויות האדם. לעיתים אף מטעצם הקושי, כאשר על אף המאזניים מונחת הזכות הבסיסית לחיים ולבטחון.

מחלקה החינוך של האגודה לזכויות האזרח פועלת להגברת המודעות לזכויות האדם בקרב בעלי תפקידים בכוחות הביטחון – במשטרה, בשירות בתיה הסוחר ובצה"ל. באמצעות קישור זכויות אדם לטביעתם האישית והמקצועית, מחלקת החינוך מפעצת בקרב הנשאים בתפקידים על זכויות דיוון פנימי על המחויבות לשמירה על זכויות האדם ועל המשמעה מכך בהפעלת הסמכות הננתונה בידם.יסוד הפעולות החינוכית בקרב כוחות הביטחון עומדת ההנחה, ש כדי לצור מחויבות עמוקה לאיכות האדם יש לרתום לפעולה זו את המפקדים, אשר יעבירו את המסר לשוטרים, לסוהרים ולהודיעים מן השורה.

הראשות האזרחיות

קוاليציות

האגודה לזכויות האזרח חקרה מגוון קוaliציות ופורומים, שבهم חוברת קבוצה של ארגונים לשם קידום נושא מסוית והשגת מטרות מסוימות. בין היתר חקרה האגודה בתחום זכויות הבאות:

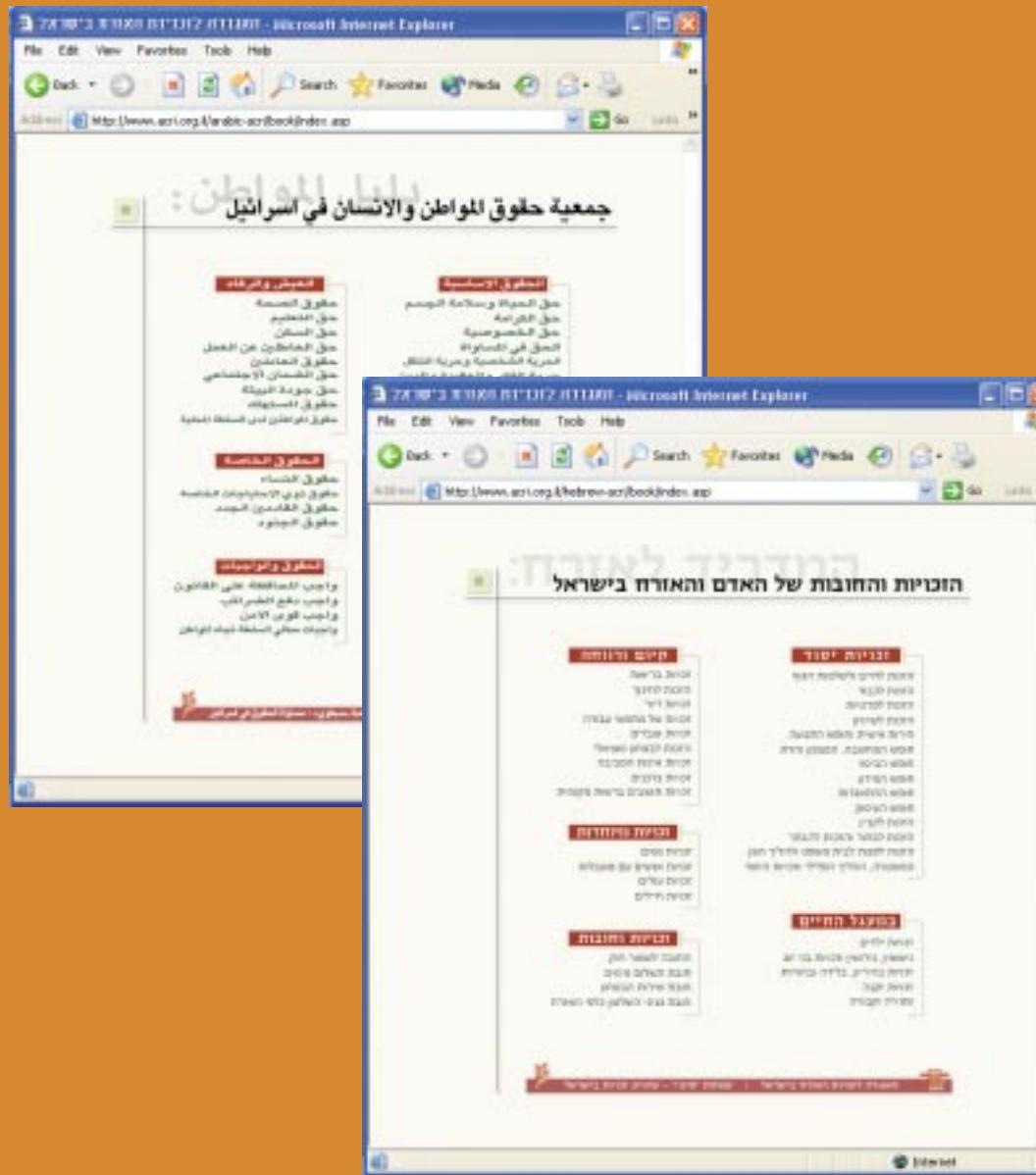
- הפורום לאכיפת זכויות עובדים
- הפורום למאבק באבטלה
- הקואליציה לזכויות פלסטינים תושבי ירושלים המזרחיות
- ועד הפעולה בעניין דיני אישות לנשים ערביות
- פורום "ביחד למען נגב צמיחה ושוויון"
- פורום הקרןעות - לשמרה על ערכי הצדק החלוקתי בנושא קרןעות המדינה
- פורום לקידום בחירה חופשית בנישואין בישראל
- פורום לרפורמה בנושא אשפוז פסיכיאטרי כפוי
- קוалиציה להקמת נציגות זכויות אדם בישראל קוалиציה למאבק נגד סחר בנשים
- קוалиציה לקידום החינוך במגזר הערבי
- קוалиציה לקידום חוק יסוד זכויות חברותיות

הקו החם לזכויות האדם

הקו החם של האגודה לזכויות האזרח, המטפל בפניות וכתלונות, הוא ערוץ חשוב וייחודי בקשר היישיר בין האגודה לבין הציבור. צוות פנוי הציבור, המונה כיום עשרות מתחנכים בסוגי האגודה בתל אביב, בירושלים ובחיפה, נתן משך חמישה ימים בשבוע מענה לפניות המגיעות בטלפון, בכתב, ודרך אינטרנט האינטרנט של האגודה. האגודה מקבלת בכל חודש יותר מ-400 פניות, בנושאים מגוונים: לפחות על רקע לאומי, מין, גיל ומעמד אישי, בעיות מול משרד הפנים, זכויות חברתיות וכלכליות, אשפוז פסיכיאטרי כפוי, בריאות, זכויות עובדים, זכויות קשישים, זכויות מהגרי עכודה ועוד. הוכנסה לשימוש שוטף מערכת ממוחשבת שפיתחנו במיוחד לניהול הטיפול בפניות, וכן נחנך קו מיוחד לפניות אסירים.

זכונות אנדרה

בשנת 2002 עמדה הפעילות הציבורית של האגודה לזכויות האזרח בסימן שלושים שנה להקמתה. האירועים לכzion הקמת האגודה התרכו בשבוע זכויות האזרח בדצמבר, וכללו קמפיין פרטומי, שבמרכזו תshedir שירות לטלוויזיה, להגברת המודעות הציבורית לזכויות האדם; הוצאה לאור של הספר "זכויות האדם, זה כל הסיפור" - סיכום תולדות האגודה וفعاليותה; ושני אירועים חגיגיים, בתל אביב ובנצרת, בהשתתפות אמנים, אנשי רוח, אקדמיה וחברה והציבור הרחב.

מרכז הழידות

מרכז המידע של האגודה לזכויות האזרח, הכולל ספריה ענפה, מאגר מסמכים ואתר אינטרנט בעברית, בערבית ובאנגלית, מספק מידע בנוגע זכויות האדם לצורכי הפעילות השוטפת של האגודה, וכן מшиб לבקשות מידע המגיעות מהছיבור. בין הנזירים בשירותי המרכז - סטודנטים ותלמידים, ארגונים זכויות אדם ועיתונאים מהארץ ומהעולם, חברי הכנסת, מורים ומרצים. המרכז מפרסם דוחות מפורטים, שעיניהם סוגיות שונות הקשורות להפרת זכויות האדם בישראל ובשתחים.

אתר האינטרנט של האגודה, www.acri.org.il, מתחדך יומ-יום ומכליל, בין השאר, מידע על פעילות האגודה, דוחות ופרסומים של האגודה, מסמכים משפטיים, מאמריים, אمنוניים בין-לאומיות וקישורים מועילים למידע בנוגע זכויות האדם. באתר גרסה מלאה ומעודכנת של "המדריך לאזרח", בעברית ובערבית.

פרסומים

זכויות האדם, זה כל הסיפור: האגודה לזכויות האזרח – סיכום בגין, 2002.

תולדות האגודה וסיכום פעילותה, במלואות 30 שנה להקמתה.
כתייה: נעמה ישובי

האם את מכירה את זכויותיך בעבודה? 2003
זכותן בערבית המפרט את זכויותיה של נשים
עובדות.

כתייה: עוזי סוניה בולוט
הדרה ודמיון שלילי, 2001

קובץ מאמרים על אי-השוויון בתקשורת הישראלית. בקובץ: מאמרים פרי עטם של כתובים מן האקדמיה והעתונות על הדרתן של קבוצות מיעוט מהشيخ התקשורתי.
כתייה: נעמה ישובי

נדת או כדין, 2001
הצעת עקרונות למסגרת של נישואין וגירושים
אזורניים, מותruk דין בנסיבות שונות, מנוקדת
המבחן של זכויות האדם.

כתייה: פרופ' פנחס שיפמן, עריכה: ד"ר נעמה
כרמי

נוטנים יד לזכויות האדם

האגודה לזכויות האדם

49

ביזמתו של המסען ארט קומරובסקי ערכה האגודה, בשותף עם רשות לוחם ארט, מבצע בשם "נוטנים יד לזכויות האדם". במסגרת המבצע נמכרו בחנויות הרשת "לחטניות" אדריות" בצורת ידיים. הרווח ממכירתן הועבר לאגודה לזכויות האדם.

ארט קומרובסקי ושותפו אילן רום היו חתני אות "עסקים למען זכויות האדם" בשנת .2002

תרומות ומטענים

פעילות האגודה מתאפשרת בזכות תמייניהם של יחידים, גופים עסקיים וקרנות, בישראל וב בחו"ל.

הקרן החדשה לישראל היא התומכת העיקרית באגודה ועל כך שלוחה לה תודתנו החמה.
להלן כמה מקורות התמיכה העיקריים של האגודה:

New Israel Fund

The Ford Foundation

EED

Fred and Florence Thomases Foundation

Craps Charitable Trust

Kuriansky Foundation

The Jacob and Hilda Blaustein Foundation

The Richard and Rhoda Goldman Fund.

The Harris Family Foundation

The Naomi and Nehemia Cohen Foundation

John Merck Fund

Foundation for Middle East Peace

Edward Cone Foundation

בין המפעלים בישראל, שתמכו באגודה לזכויות האדם

חברת צ'יק פוינט

בנק דיסקונט

בנק הפועלים

חברת מקדונלדס

חברת טבע

חברת גיזה

חברת פז

חברת אלדין

חברת איסטרוניקס

הזרמים יהודה פולקר, חמיה רודנר, שרון מולדיבי, גידי גוב ושלומן חנוך תרמו לאגודה מופעים שבהם גויסו כספים לפועלות האגודה.

כמו כן זוכה האגודה לתרומות מקרןנות, חברות ייחידים, המבקשים להישאר בעילום שם. בראצוננו להביע כאן תודתנו על תמיינכם.

זכות ניהול

עו"ד רחל בנדמן – מנכלית
ורד לבנה – מנכלית (עד 3/3)
יוסי אכיב – מבקר פנים (עד 3/3)
riseha zal – גיוס כספים בחו"ל ופיתוח משחקים
ויקטור לזרפרוב – מנהל כספים
רוני תמייר – מנהלת אקדמיטריוית
קים וייס – עוזרת קשרי חוץ בין-לאומיים (עד 3/5)
אליזקם – עוזרת קשרי חוץ בין-לאומיים (עד 3/5)
מהא חסן – מזכירה, חיפה
אלכסנדר טומרוב – רכז מחשוב
עפרה טלקר – מזכירה, תל-אביב
נעמה יידגר – מזכירה, ירושלים
אורית רוזובסקי – מזכירה, ירושלים
רונע עובדיה – תחזוקה, ירושלים

המחלקה המשפטית

עו"ד דינה אלכסנדר – מנהלת
עו"ד רחל בנדמן – מנהלת (עד 4/3)
עו"ד דן יקיר – היועץ המשפטי
עו"ד שרון אברהם-ויס
עו"ד פאטמה אלעג'וי
עו"ד סוניה בולוט
עו"ד עאווי בנא
גיל-גנ-מור – מתחמча
עו"ד מנג'לי חזאן (עד 2/2)
אמיר טנא – מתחמча
חויה מטרס-ערון – מתחמча (עד 2/2)
עו"ד לילה מרגלית
אליאס סבאג – רכז שטח בשטחים הכבושים (עד 6/6)
פיראמס עלי – רכז שטח בשטחים הכבושים
עו"ד נתע עמר (עד 9/03/8)
עו"ד מיכל פינצ'יק
עו"ד עודד פלר
עו"ד באנה שגרא-בדרנה
אורית שדה – מתחמча
עו"ד נעה שטין
עו"ד הדס תנרי

חברי הנהלת האגודה

י"ר:
אורונה שם-טוב
ד"ר נעמה כרמי (עד 12/02)
פרופ' עדנה אורמן מרגלית (1/03-3/7)
חאלן אבו-עשבה (עד 3/7)
ד"ר איל גروس
בצן הרכبيץ
פרופ' אלון הראל
מוסא חדידי
אמירה מוסא
פרופ' לסל סבה (עד 3/7)
עו"ד דורית ספריק
ד"ר מיכאל קרייני
שרה קרמר
עו"ד הרב אורן רגב (עד 3/7)
חדרה רדובניץ
אפרים ריינר (עד 3/9)
עליזה שבו-חיות
פרופ' יורם שחר (עד 3/9)
עו"ד דורון תמייר

חברים נוספים במועדות הנהלה

עו"ד ציפי האופטמן
סarahio yinoker
ארי פלטיאל
עו"ד יובל קין
עו"ד אליהו אברם
עו"ד מיכאל לי ברגר

景德ת ביקורת

עד يول' 2003

ד"ר מוחמד אבו-רביע
יעל אריאלי
עו"ד ליאורית דניאל
מיולי 2003
 יורם גורדון
لينדה פוטרמן
עו"ד דוד פלאי

נשיא האגודה

سمוי מיכאל

נשאים לשעבר

פרופ' הנם קלינגהופר ז"ל (1976-1982)
השופט חיים כהן ז"ל (1982-1988)
השופט שמעון אגרנט ז"ל (1992-1998)
פרופ' רות בכישון (1996-1999)

מונחים במחלקה חינוך

עו"ד דנה פריבר-חפץ	קשרי קהילה
עו"ד אד פרידמן	חותי אינגרמן
עו"ד עמרם קאופמן	אפרים בר
עו"ד גدعון קורן	אריס הרשקביץ'
ד"ר יair רון	נעמה לבוזינסקי
עו"ד דניאל רה	אורנה לנדרמן
עו"ד סיגל שהב	חנה מיבר
עו"ד אורן שורץ	עדית מרכז-הט
עו"ד רם שטר	נירית פלד
עו"ד דפנה שמואלביץ'	שרה צבעוני
עו"ד יחיאל שמיר	דורית שמעוני
עו"ד אמיית שפירא	
סטודנטים בהכשרה	
משפטית	
פאדיה שווiri	עו"ד שחודה אבן-ברוי
נדב אדלר	עו"ד بعد ארד
חמי בן-ישראל	עו"ד מוטי ארד
רעות גולדשטיין	עו"ד אורן באדר
אaci דיאב	עו"ד דן באומן
סברין חוץ-אללה	עו"ד סמדר בן-גנתן
פיחא פרהוד	עו"ד קרן בר-יהודה
	עו"ד מוהמד ג'יבארה
	עו"ד איל גבע
	עו"ד יהודית גולדברג
	עו"ד גרשון גורנפלד
	עו"ד יאיר דויטש
	עו"ד עידית הראל
	עו"ד עירית הוכמן
	ד"ר רענן הר-זהב
	עו"ד גילת ויזל-טבן
	עו"ד תומר ורשה
	עו"ד סיגל זפט
	עו"ד יהודית חביבו
	עבד אל האדי חנתאש
	עו"ד אילן יעקובוביץ'
	עו"ד בקי כהן-קשת
	עו"ד אלכס ספרינר
	עו"ד יואב סתו
	עו"ד גלית עופר

מתנדבים במחלקה לפעלויות ציבורית והסברה

פניות הציבור
גדעון ארהרד
שלמה אוד
יעדן אשר
ציפורה בנאי
דב גולן
חיה גלאי
בוריס גרייסמן
יעל וורקן
חנה ויל (מושאי קשיים ורווהה)
מייל ורטהיימן
אמיר טבקון
תמרה לוטנער
אינה לייקו
אל מוזס
עבד נאשף
ראמי נאשף
אוליביה סיטובן
גינה סלבטט
בנצי שלקמן
יהודית פארן
יונתן פוקס
אוסנת פורת
אליה פרנקל-דוידי
צדנה קדרמן
אתני קני
אולה רבינוביץ'
דוד שמגר
מרכז המידע
גיודי גולדברג
לוטה גינגר
עדינה דורפמן
יהודית מרקס
ביבה שושי
אורית שחר
מאירה שר

מחלקת חינוך

דובית אטר - מנהלת
לאורה באור - רכחת פעילות בתחום קהילה
ד"ר עדית בליט-כהן - רכחת פעילות בתחום קהילה
עו"ד איתי הופמן - רכד תכניות באינטנס (02/03-9/03)
תמי הראל-שחר - מ"מ רכחת פעילות בתחום הקהילה (02/03-11/02)
נועה זבדנק - רכחת חינוך עברית
שרף חסאן - רכד חינוך ערבי
עו"ד אשרת טוקר-מיימון - רכחת פעילות בכוחות הביטחון
יובל פיורקן - מ"מ רכחת פעילות בכוחות הביטחון (1/03 - 5/03)
נורית צימרמן - רכחת תכניות באינטרנט (עד 02/09)

מחלקה לפעלויות ציבורית והסברה

מרם ליזור - מנהלת
בתיה אבירם - פיתוח משאבי בישראל וקשרי קהילה
יואב אפטוביizer - רכד פניות הציבור, ירושלים
דניאלה מברגר-אנוש - קידום מדיניות
טל גור - דוברת (עד 03/01)
יואב לוי - דובר
טל דהן - רכחת מידע
נעמה ישובי - מנהלת מרכז המידע
הדר נמיר - רכחת פניות הציבור, תל אביב
אליף סבאג - רכד זכויות המיעוט הערבי ופניות הציבור, חיפה

במאי 2003 פרשה מתפקידה

עדינה דורפמן

שהקימה את ספריית האגודה וניהלה אותה
בהתקדמות ממש עשרים שנים תמידות.
אננו אסירים תודה לעדינה על המיסירות,
התહמדתה, המקצועיות ומואר הפנים,
ומוחלים לה אושר ובריאות וארכיות-ים.

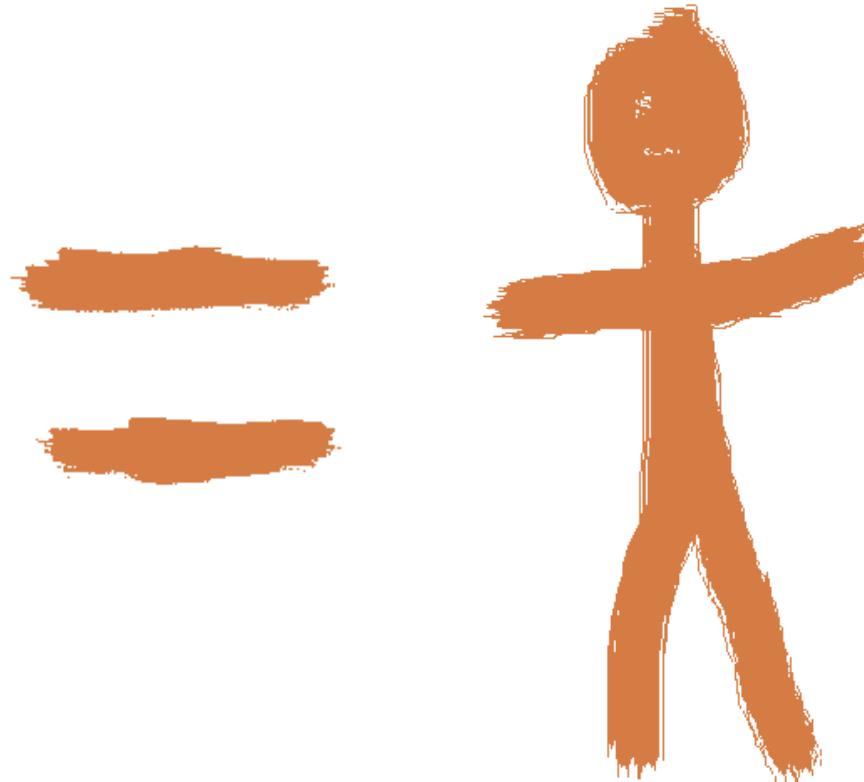
זכויות האדם - עכשווי

**עכשווי יותר מתמיד
יש לפועל למען זכויות האדם בישראל**

**האגודה לזכויות האזרח
בישראל היא ארגון
זכויות האדם הגדול
bijouter בישראל, והיחיד
העסק במקול
הזכויות האזרחיות
וחברתיות של כל
קבוצות האוכלוסייה.**

הצטרף לאגודה לזכויות האזרח בישראל

יוטר מתחם

לחברות באגודה ולתרומות טלפון: 02-6521218

האגודה היא ארגון בלתי תליי שאינו מקבל כל מימון ממשלתי ומפלגתי

